

Mreža Žena Kosova
Podržava, zaštići i promoviše prava i interese žena i devojaka

WITH FUNDING FROM
**AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION**

Budžetiranje za poboljšanu rodnu ravnopravnost u programima dijaspore

© 2017 Mreža Žena Kosova

ISBN-978-9951-737-23-4

Ova publikacija je omogućena uz pomoć darežljive podrške Austrijske razvojne agencije (ADA).
Gledišta koja su predstavljena ovde su gledišta autora i nisu nužno gledišta austrijske vlade ili ADA.

Štampano pomoću ekološkog štampanja.

Budžetiranje za poboljšanu rodnu ravnopravnost u programima dijaspore

Od Nerine Guri i Nicole Farnsworth za Mrežu Žena Kosova

Sadržaj

Skraćenice.....	2
Zahvale	3
Rezime	4
Uvod	5
O dijaspori.....	5
Odgovornosti Ministarstva dijaspore	6
Ukupni budžet i rashodi.....	7
Kabinet ministra	10
Centralna administracija.....	12
Divizija za javne nabavke.....	14
Komunikacija sa Javnom divizijom	15
Odeljenje za finansije i opšte usluge	15
Odeljenje za pravna pitanja.....	16
Odeljenje za Kulturne centre dijaspore	18
Odeljenje za očuvanje i kultivaciju obrazovanja i kulture u dijaspori	19
Odeljenje za istraživanje dijaspore i podršku investicija	21
Aneks 1. Subvencionirani projekti Ministarstva dijaspore	23
Aneks 2. Ukupni budžet i rashodi po odeljenju ili telu	30
Aneks 3. Tabele zaposlenih i učešća na obukama za 2015-2017	31

Skraćenice

CDHRF	Savet za odbranu ljudskih prava i sloboda
D4D	Institut Demokratija za razvoj
EU	Evropska unija
KARB	Kosovska agencija za registraciju biznisa
KIJU	Kosovski institut za javnu upravu
MBAD	Mreža biznisa albanske dijaspore
MD	Ministarstvo dijaspore
MONT	Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju
MTI	Ministarstvo trgovine i industrije
MŽK	Mreža Žena Kosova
NVO	Nevladine organizacije
ROB	Rodno odgovorno budžetiranje
SRR	Službenik za rodnu ravnopravnost
SOR	Srednjoročni okvir rashoda
USAID	Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj

Zahvale

Ova analiza je omogućena zahvaljujući posvećenosti Ministarstva dijaspore (MD) u primeni novih odredbi Zakona o rodnoj ravnopravnosti vezano za Rodno odgovorno budžetiranje (ROB). Mreža Žena Kosova (MŽK) se zahvaljuje službenicima MD-a na njihovu saradnju, odnosno ministru Dijaspore, g. Valon Murati, stalnom sekretaru, g. Osman Shahini, direktoru Odeljenja za finansije i opšte usluge g. Ragip Zejnullahu, šefu Odeljenja za budžet i finansije, g. Hamdi Bërbatovci, službeniku za ljudska prava i rodnu ravnopravnost, gđi. Elmas Sufta, i svim šefovima odeljenja i divizija koji su doprineli vitalnim informacijama.

Autorke se zahvaljuju Izvršnoj direktorki MŽK-a, Igballe Rogova, menadžerki finansija Besa Shehu i menadžerki projekta Zana Rudi za njihovu kontinuiranu podršku. Miranda Avdullahu je pomogla sa izvršavanjem istraživanja, analizom i koordiniranjem aktivnosti. Vanessa Robinson-Conlon je dala svoj doprinos u uređivanju izveštaja. Publikacija je pregledana od Donjete Morina.

Rezime

Žene, muškarci, devojčice i dečaci često imaju različite potrebe i prioritete. Politike i programi za dijasporu trebaju uzeti u obzir ove razlike. Rodno odgovorno budžetiranje (ROB) podrazumeva uključivanje roda u svim fazama planiranja, izvršavanja, nadgledanja i razmatranja državnog budžeta. Na Kosovu, sve budžetske organizacije su zakonski obavezane da sprovedu ROB radi unapređenja rodne ravnopravnosti i boljeg zadovoljavanja potreba različitih građana. Sprovođenje rodne analize je prvi bitan korak kako bi informisali ROB. Zbog toga su Ministarstvo dijaspore (MD) i Mreža žena Kosova (MŽK) saradivali usko u sprovođenju ove rodne analize, kako bi identifikovali specifične objektivne i aktivnosti radi poboljšanja rodne ravnopravnosti u radu ministarstva. Rezultirajuće preporuke imaju za cilj da pruže značajne informacije za budžet MD-a za 2018. godinu kao i za buduće Srednjoročne okvire rashoda (SOR). Glavni nalazi i preporuke uključuju:

- Nekim odeljenjima i telima MD-a nedostaju podaci ili sistemi raspodeljeni po rodu za održavanje i korišćenje, kako bi pružili informacije u planiranju budžeta. Ministarstvo treba osigurati da radnici prikupljaju, održavaju i koriste podatke podeljene po rodu o osobama koje su ciljane, savetovane ili koje koriste programe MD-a u pravcu boljeg informisanja i planiranja budućih rashoda.
- Sem ovog izveštaja, Ministarstvo nije sprovedo nikakvu poznatu rodnu analizu kako bi informisali izradu ili analiziranje postojećih zakona, politika i strategija vezanih za dijasporu. Ministarstvo treba osigurati učešće službenika za rodnu ravnopravnost (SRR) u radnim grupama.
- Do maja 2017. godine, žene su činile samo 23% od svih korisnika subvencija i transfera i dobile su samo 20% od rashoda (manje od 22,000 € od ukupno 110,000 €). MD treba da uspostavi pozitivne mere radi povećanja procenta subvencija i grantova u korist žena.
- Procedure nabavka nisu uključile pozitivne akcije u pravcu poboljšanja rodne ravnopravnosti, kao što je predviđeno izmenjenim Zakonom o javnim nabavkama. Divizija za javne nabavke može povećati uključivanje socijalnih ciljeva vezano za rodnu ravnopravnost tokom sprovođenja ugovora.
- Manje muškaraca od žena je iskoristilo priliku za studente iz dijaspore da stažiraju u različitim ministarstvima. Žene su činile 35% od svih pripravnika u periodu 2015-2017. godine. Odeljenje za očuvanje i kultivaciju obrazovanja i kulture u dijaspori trebaju koristiti pozitivne mere kako bi podstakli više muškaraca da učestvuju u programu stažiranja.
- Više zaposlenih žena (60%) od muškaraca (40%) su učestvovali u obukama između 2015. i marta 2017. godine. Sem ako je to svrsishodna pozitivna mera u pravcu unapređivanja karijera žena, MD treba uzeti u obzir da obezbedi uravnoteženo učešće žena i muškaraca u obukama.
- U aprilu 2017. godine, u MD-u je bilo zaposlenih žena 37% a muškaraca je bilo 63%. Muškarci su dobili 70% rashoda na plate i dnevnice u 2016. godini. Više muškaraca (81%) nego žena (19%) su dosledno radili u bolje plaćenim i odlučujućim nivoima. MD treba upotrebiti pozitivne mere kako bi zaposlili i promovisali više kvalifikovane žene kako bi doprineli u uravnoteženju ekonomske kategorije plate i dnevnica.
- Službena putovanja na kojima su bile žene su 20% od svih službenih putovanja u 2016. godini. Kao rezultat toga, ženski službenici su dobili samo 15% rashoda za službena putovanja. MD treba obezbediti rodnu ravnopravnost među službenicima koji putuju službeno.

Ovaj izveštaj sadrži specifične ciljeve i aktivnosti za svako odeljenje Ministarstva, radi unapređivanja rodne ravnopravnosti putem svojih budućih rashoda.

Uvod

Rodno odgovorno budžetiranje (ROB) je strategija koja integriše rodnu perspektivu u svakoj fazi planiranja, izvršenja, nadgledanja i procenivanja budžeta, rashoda i fiskalnih politika. Od 2015. godine, Zakon o rodnoj ravnopravnosti zahteva da sve javne institucije Republike Kosovo sprovede ROB. Zakon definiše ROB, kao u nastavku:

Implementacija rodne integracije u budžetskom procesu. To znači budžetska procena u pogledu pola, u slučajevima kada je rodno pitanje uzeto u obzir na svim nivoima budžetskog procesa, prihoda i troškova sa viljem promovisanja jednakosti žena i muškaraca.¹

Sprovođenje ROB-a može doprineti na poboljšani odgovor na potrebe žena i muškaraca, nad državnim rashodima. Kao deo svojih budžetskih okružnica, Ministarstvo finansija je od 2015. godine pružala kosovskim institucijama obrasce za olakšanje rodne analize za informisanje ROB-a u Srednjoročnim okvirima rashoda (SOR) i godišnjim budžetima.

Ministarstvo dijaspori (MD) je šesto ministarstvo koje je MŽK podržalo u institucionalizaciji ROB-a.² Ovaj izveštaj ima za cilj da pomogne MD-u u sprovođenju ROB-a pružajući rodnu analizu svojeg ranijeg i sadašnjeg programiranja. Sprovođenje rodne analize je najbitniji prvi korak kako bi shvatili bilo kakve nejednakosti koje mogu postojati, kako bi MD bolje planirao buduće rashode.

O dijaspori

Kako bi stvarali politike i programe koji ispunjavaju potrebe dijaspori, važno je razumevanje dijaspori. MD je preduzelo napore za bolje razumevanje dijaspori, uglavnom preko registracije dijaspori, koji je tražio da registruje većinu ljudi koji žive u dijaspori.

U junu 2017. godine, Ministarstvo je objavilo preliminarnu informaciju vezano za dijasporu Kosova, na osnovu registracije dijaspori.³ Od onih koji su se registrovali,⁴ većina žive u Nemačkoj (36.8%) i Švajcarskoj (29.8%). Ostali žive u Italiji (4.9%), Švedskoj (4.6%), Austriji (4.3%), Francuskoj (3.8%), Belgiji (2.5%), UK (2.4%), SAD (1.97%), Norveškoj (1.6%), Sloveniji (1.3%), Finskoj (1.1%), Holandiji (0.9%), Danskoj (0.7%), i Kanadi (0.6%), među ostalim državama (3.2%). Većina su Albanci (96.7%). Međutim, i Srbi (0.1%), Turci (0.1%), Bošnjaci (1.3%), Romi (0.3%), Aškalije (0.5%), Egipćani (0.1%), Goranci (0.2%) i druge etničke grupe su takođe registrovani (0.5%).⁵

Žene čine 44.3% od registrovane dijaspori a muškarci 55.7%. Ipak, podaci iz popisa stanovništva u 2011. godini daje nam podatke da dijaspora čini veći balans žena (49.7%) i muškaraca (50.3%). To može značiti da neke žene koje žive u dijaspori nisu registrovane u registru dijaspori. Većina članova dijaspori su od 15. do 19. godina uzrasta (9.52%). Među muškarcima, većina članova dijaspori su od 40 do 44 godina starosti, dok su žene od 15. do 19. godina starosti. Dok su muškarci imali tendenciju da emigriraju zbog ekonomskih razloga (25.6% dijaspori), žene su imale tendenciju da

¹ Skupština Republike Kosovo, Zakon br. 05/L-020 o ravnopravnosti polova, od 2015. god. na: <http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/ligjet/05-L-020%20a.pdf>, član 3.1.17.

² Ostala ministarstva uključuju Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu, Ministarstvo trgovine i industrije, Ministarstvo sredine i prostornog planiranja, Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije, Ministarstvo poljoprivrede, Ruralnog razvoja i šumarstva; MŽK je takođe podržala još nekoliko opština.

³ Vlada Kosova, Ministarstvo dijaspori, Preliminarni rezultati iz registracije dijaspori, Priština: od 2017. god. na: <http://med.rks-gov.net/desk/inc/media/42176B11-3D08-4C9A-A27C-DF38A4706449.pdf>. Konačni rezultati će biti objavljeni u 2021. godini.

⁴ Veličina uzorka je bila 342,803 do 31. decembra 2016. godine. Podaci uzeti iz Preliminarnih rezultata iz registracije dijaspori, Priština: 2017. godine.

⁵ Dodatno, 0.05% nisu želeli da odgovore (Preliminarni rezultati iz registracije dijaspori).

emigriraju zbog „porodičnih razloga“ (29.6% od svih ispitanika). To može uključiti spajanje sa članovima porodice u inostranstvu, ali takođe i emigriranje radi sklapanja braka.⁶

Muškarci imaju veći nivo obrazovanja od žena, i više muškaraca u dijaspori su zaposleni nego žene. Samo 0.74% od registrovane dijaspore su bili u vlasništvu biznisa; muškarci su činili 94.1% tih biznisa a žene 5.9%.

Odgovornosti Ministarstva dijaspore

Prethodno telo koje će kasnije postati Ministarstvo dijaspore (MD) je osnovano u maju 2011. godine, prvobitno kao Kancelarija za nerezidentna pitanja pod upravnom odgovornošću Kancelarije premijera. Kasnije se pojavila kao nacionalna agencija i postala je ministarstvo u 2011. godini.⁷ Njene glavne odgovornosti i prioriteti su:

- Izrađuje projekte, politike i zakonodavstvo vezano za dijasporu, koja obuhvata kosovce koji žive van Kosova;
- Predlaže i upravlja budžetom MD-a, imajući u vidu zahteve Ministarstva finansija i trenutno zakonodavstvo;
- Promoviše, gaji i održava kulturni, obrazovni i lingvistički identitet dijaspore;
- Registruje pojedince u saradnji sa ostalim relevantnim institucijama;
- Izrađuje i koordiniše programe, studije i istraživanja u oblasti dijaspore;
- Služi kao most komunikacije između državnih institucija i dijaspore;
- Primenjuje kulturne politike i obrazovne programe izrađene od strane Ministarstva Obrazovanje, namenjene za članove dijaspore;
- Pruža informacije i podršku članovima dijaspore za investiranje na Kosovu;
- Osniva i koordinira kulturne centre na Kosovu i, u saradnji sa tim centrima, izveštava vladi o situaciji;
- Izrađuje, koordinira i nadgleda sprovođenje strategije dijaspore i;
- Koordiniše aktivnosti u saradnji s civilnim društvom, opštinskim i državnim institucijama i drugim organizacijama, i unutar i van Kosova, radi poboljšanja položaja dijaspore.⁸

⁶ Iako retko, dečiji brak može uključiti emigraciju, stavljajući mlade u rizik izolacije i porodičnog nasilja (vidi UNFPA, „Dečiji brak na Kosovu (Pregled)“, str. 7, na: <http://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa%20kosovo%20overview.pdf>).

⁷ Intervju MŽK-a sa Šefom za finansije i opšte usluge, 27. mart, 2017. godine.

⁸ MD, „Istorija i prioriteti“, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=11&l=0>. Ovaj izveštaj je izrađen pre parlamentarnih izbora 2017. godine, nakon kojih mogu postojati dodatne odgovornosti.

Kako bi ispunila ove odgovornosti, *Strategija Ministarstva o dijaspori i migraciji 2013-2018*, ističe četiri generalna ciljeva:

- Promovisanje i unapređivanje političkih i socijalnih prava dijaspore;
- Zaštitu identiteta i ojačanje veza dijaspore;
- Integraciju članova dijaspore u svojim rezidentnim zemljama i;
- Uključivanje dijaspore u društveno – ekonomskom razvoju.⁹

Kako je izvešteno od medija, javne konsultacije su se održale u 23. zemalja gde dijaspora prebiva, kako bi ih informisali o *Državnoj strategiji o migraciji i o akcionom planu 2013-2018*.¹⁰ Ovaj plan uključuje sledeće ciljeve:

- Sprečavanje i odustajanje od neregularne migracije;
- Poboljšanje zakonskog i cirkularnog upravljanja migracijom;
- Transformisanje i razvijanje migracije u pozitivni ekonomski faktor.¹¹

Međutim, *Strategija* nije uključila rod u svoje specifične ciljeve, planirane mere, aktivnosti, pokazatelje ili u planu za sprovođenje, nadgledanje i procenjivanje. U skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova, javne institucije trebaju uključiti rod u sve politike, strategije akcione planove i dokumente. Odgovorni službenici za izrađivanje ovih dokumenata o politikama, trebaju saradivati sa SRR kako bi sproveli analizu roda s ciljem obezbeđivanja da politike uzimaju u obzir rodnu perspektivu, odnosno kako one mogu imati uticaj na žene i muškarce različito.

Ukupni budžet i rashodi

Odeljenje za finansije i opšte usluge je pružila rashode i budžetske planove za svaku ekonomsku kategoriju, od 2015. do 2020. godine. centralni budžetski kod administracije uključuje planirane i trenutne troškove za sva odeljenja, divizije i kulturne centre Ministarstva, sem kabineta ministra koji ima svoj sopstveni budžetski kod..¹² Tabela I. sumira budžet i planirane rashode za godine 2015-2017.

Tabela I. Ukupni budžet i rashodi Ministarstva dijaspore po ekonomskoj kategoriji, 2015-2017												
	2015.			2016.			2017.			2018.	2019.	2020.
	Budžetiran	Potrošen	% iskorišćenog budžeta	Budžetiran	Potrošen	% iskorišćenog budžeta	Budžetiran	Potrošen	% iskorišćenog budžeta (Jan. – Maj)	Tražen	Projektovan	Projektovan
Zaposleni	66	63	95%	66	65	98%	66	65	98%	66	66	66
Ukupan budžet	€1,856,628	€1,531,794	83%	€1,606,803	€1,752,549	109%	€1,626,562	€503,104	31%	€1,631,362	€1,636,161	€1,638.59
Plate i dnevnice	€473,889	€424,884	90%	€458,989	€476,868	104%	€478,748	€153,213	32%	€483,548	€485,966	€488,396
Robe i usluge	€1,227,239	€969,802	79%	€992,314	€1,135,696	114%	€992,314	€264,561	27%	€992,314	€994,695	€944,695
Komunalije	€25,500	€9,719	38%	€25,500	€9,985	39%	€25,500	€2,330	9%	€25,500	€25,500	€25,500
Subvencije i transferi	€130,000	€127,389	98%	€130,000	€130,000	100%	€130,000	€83,000	64%	€130,000	€130,000	€130,000

⁹ MD, *Strategija o dijaspori i migraciji 2013-2018*, Priština: Jul 2013. god. na: http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/Strategija_per_Diasporen_dhe_plani_i_veprimit_2013-2018.pdf.

¹⁰ KosovoLive360, 15. Jul 2013. god., na: <http://www.kosovalive360.com/hartohet-strategija-per-diasporen-dhe-mergaten.html>.

¹¹ Republika Kosovo, *Državna strategija o migraciji i akcioni plan 2013-2018*, Priština: septembar 2013. na: https://www.mpb-ks.org/repository/docs/Strategija_per_Migrim_ANG.pdf.

¹² Korespondencija MŽK-a sa šefom Divizije za finansije, 1. avgusta 2017. god.

Plate i dnevnice

Tabela 2. ilustruje da, do aprila 2017. godine, 37% zaposlenih su žene, sa rashodima za plate i dnevnice za žene koje čine 30% ukupnih rashoda na ovoj budžetskoj kategoriji. Žene su najmanje predstavljene u visoko plaćenim odlučujućim ulogama, držeći samo 19% takvih pozicija. U skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova, Ministarstvo treba obezbediti jednako predstavljanje žena i muškaraca na svim odlučujućim nivoima, definisan kao pedeset procenta za svaki rod. Međutim, Ministarstvo ne predviđa otvaranje novih radnih mesta u 2018. godini.

Godina	Nivo plate	Ukupno osoblje na svaki nivo plate	# i % muškaraca	Potrošeni iznos za muškarce	# i % žena	Potrošeni iznos za žene	Ukupno potrošeni iznos
2015.	201 - 400	1	1 (100%)	€5,841 (60%)	0 (0%)	€3,972 (40%)	€9,813
	401 - 600	32	16 (50%)	€109,023 (52%)	16 (50%)	€98,672 (48%)	€207,694
	600 +	31	23 (74%)	€173,646 (84%)	8 (26%)	€33,731 (16%)	€207,377
	Ukupno	64	40 (63%)	€288,510 (68%)	24 (38%)	€136,374 (32%)	€424,884
2016.	201 - 400	0	0 (0%)	€143 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€143
	401 - 600	38	19 (50%)	€110,363 (52%)	19 (50%)	€99,876 (48%)	€210,240
	600 +	27	22 (81%)	€221,762 (83%)	5 (19%)	€44,723 (17%)	€266,485
	Ukupno	65	41 (63%)	€332,269 (70%)	24 (37%)	€144,599 (30%)	€476,868
2017. (Jan.- Apr.)	201 - 400	0	0 (0%)	€349 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€349
	401 - 600	38	19 (50%)	€39,187 (53%)	19 (50%)	€35,196 (47%)	€74,383
	600 +	27	22 (81%)	€67,581 (86%)	5 (19%)	€10,899 (14%)	€78,481
	Ukupno	65	41 (63%)	€107,117 (70%)	24 (37%)	€46,096 (30%)	€153,213
2018. planira no	201 - 400	3	1 (33%)	€4,626 (33%)	2 (67%)	€9,441 (67%)	€14,067
	401 - 600	41	22 (54%)	€127,543 (53%)	19 (46%)	€113,839 (47%)	€241,382
	600 +	22	19 (86%)	€180,512 (86%)	3 (14%)	€30,506 (14%)	€211,018
	Ukupno	66	42 (64%)	€312,682 (67%)	24 (36%)	€153,786 (33%)	€466,468

Generalno, žene su činile većinu zaposlenih u MD koji su učestvovali u obuci svake godine, pri čemu su žene činile 55% u 2015. godini, 66% u 2016. godini i 67% do marta 2017. godine (Tabela 3.).

Godina	Ukupni # učesnika	# i % žena	# i % muškaraca
2015	51	28 (55%)	23 (45%)
2016	41	27 (66%)	14 (34%)
2017 (Jan. - Mar.)	9	6 (67%)	3 (33%)
Ukupno	101	61 (60%)	40 (40%)

Dalja kvalitetna analiza može ispitati razloge zašto su zaposlene žene prisustvovala obukama više od muškaraca. Dok bi ravnopravnija reprezentacija mogla doprineti uravnoteženijem rashodu na muškarce i žene, možda bi pružene obuke mogle da se smatraju kao pozitivna mera u pravcu pružanja novih znanja i veština za žene, poboljšajući njihove šanse za unapređenje u karijeri i/ ili unapređivanje. U ovom slučaju, dodatne obuke za žene se mogu videti kao pozitivna inicijativa od MD-a.

¹³ Brojevi osoblja u 2015. i 2016. godini su do decembra te godine, dok su plate i dnevnice iznos svih rashoda na zaposlene u svakoj odgovarajućoj godini. Zbog toga, u nekim slučajevima nije predstavljen nijedan zaposlenik (jer nisu postojali od Decembra), ali su rashodi predstavljeni (od ranijih meseca). Ovo ostaje tačno za april 2017. godine i sve tabele zaposlenih u ovom izveštaju, sem divizije za nabavke. Podaci su dobijeni od Divizije za ljudske resurse, 30. avgust, 2017. godine.

¹⁴ Ova tabela ne obuhvaća informaciju vezano za obuke koje su praćene od osoba u Kabinetu ministra.

Robe i usluge

Tabela 4. pokazuje da manje žena od muškaraca su imali službena putovanja u ime MD-a, čineći samo 20% žena koje su putovale u 2015. i 2016. i 29% u 2017. godini. Vezano za to, Ministarstvo je potrošilo 21% rashoda vezano za službena putovanja za žene, u 2015. godini, 15% u 2016. godini i 17% do jula 2017. godine.

Tabela 4. Učešće osoblja MD-a, za dnevnice, smeštaj, karte i druge troškove za službena putovanja 2015-2017 ¹⁵			
Godina	2015	2016	2017 (Jan. - Jul.)
Ukupan # službenih putovanja	270 (100%)	305 (100%)	42 (100%)
# i % službenih putovanja žena	53 (20%)	61 (20%)	12 (29%)
# i % službenih putovanja muškaraca	214 (79%)	244 (80%)	30 (71%)
# i % učesnika sa neidentifikovanim rodnom	3 (1%)	0 (0%)	0 (0%)
Ukupan potrošeni iznos za hranu (dnevnice)	€86,896 (100%)	€98,570 (100%)	€39,244 (100%)
Potrošeno za žene	€18,629 (21%)	€17,682 (18%)	€7,572 (19%)
Potrošeno za muškarce	€67,825 (78%)	€80,888 (82%)	€31,673 (81%)
Potrošeno za učesnike sa neidentifikovanim rodnom	€442 (1%)	€0 (0%)	€0 (0%)
Ukupan iznos potrošen za smeštaj	€61,210 (100%)	€74,309 (100%)	€29,548 (100%)
Potrošeno za žene	€11,283 (18%)	€8,275 (11%)	€3,293 (11%)
Potrošeno za muškarce	€48,929 (80%)	€66,034 (89%)	€26,255 (89%)
Potrošeno za učesnike sa neidentifikovanim rodnom	€997 (2%)	€0 (0%)	€0 (0%)
Ukupan iznos potrošen na druge troškove	€16,429 (100%)	€17,931 (100%)	€9,276 (100%)
Potrošeno za žene	€5,037 (31%)	€2,807 (16%)	€1,245 (13%)
Potrošeno za muškarce	€11,246 (68%)	€15,125 (84%)	€8,032 (87%)
Potrošeno za učesnike sa neidentifikovanim rodnom	€146 (1%)	€0 (0%)	€0 (0%)
Ukupan potrošeni iznos za službene ručkove van države	€148 (100%)	€901 (100%)	€1,011 (100%)
Potrošeno za žene	€66 (45%)	€0 (0%)	€1,011 (100%)
Potrošeno za muškarce	€82 (55%)	€901 (100%)	€0 (0%)
Ukupan potrošeni iznos potrošen za službena putovanja	€164,683 (100%)	€191,711 (100%)	€79,079 (100%)
Ukupan potrošeni iznos za žene	€35,016 (21%)	€28,764 (15%)	€13,121 (17%)
Ukupan potrošeni iznos za muškarce	€128,082 (78%)	€162,947 (85%)	€65,959 (83%)
Ukupan potrošeni iznos za učesnike sa neidentifikovanim rodnom	€1,585 (1%)	€0 (0%)	€0 (0%)

Subvencije i transferi

Proces projekta MD-a za angažovanje subvencija počinje sa početnim pozivom za prijavljivanje za projekat. Obimi projekata obuhvataju, ali se ne ograničavaju, na: kulturu, umetnost, sport, književnost, naučno istraživanje, omladinu i obrazovanje. Najviši iznos koji je angažovan za projekat je 5000 €. Podnosioci zahteva mogu biti državljani ili stranci, fizički ili pravni subjekti.¹⁶ Žene trenutno koriste manje subvencija od MD-a od muškaraca, gde čine otprilike jednu petinu korisnika, od 2015. do maja 2017. godine, i dobijaju samo 20% iz ukupnog budžeta za subvencije (Tabela 5.).

¹⁵ Raspoređeni i izračunati od MŽK-a na osnovu imena učesnika.

¹⁶ Veb stranica MD-a, Uredba br. 1/2016 o kriterijumu i načinu subvencioniranja projekata dijaspore, na: <http://giuhaime.rks.gov.net/desk/inc/media/909040BF-524D-4BC2-8EB8-69F7338A42F4.pdf>.

Tabela 5. Subvencije MD-a po rodu, 2015 – 2018						
Godina	# korisnika	# žena	# muškaraca	Ukupno potrošeno za žene	Ukupno potrošeno za muškarce	Ukupno potrošeno za žene i muškarce
2015	69	14 (20%)	55 (80%)	€35,820 (28%)	€93,250 (72%)	€129,070
2016	67	14 (21%)	53 (79%)	€24,675 (19%)	€104,152 (81%)	€128,827
2017 (Jan. – Maj)	64	15 (23%)	49 (77%)	€21,850 (20%)	€88,150 (80%)	€110,000 ¹⁷
Planirano za 2018	71	30 (42%)	41 (58%)	€50,000 (38%)	€80,000 (62%)	€130,000

Preporučeni ciljevi

Na osnovu rodne analize, MD može ubuduće preduzeti korake u pravcu unapređivanja rodne ravnopravnosti kod svojih rashoda. Osnovni podaci mogu informisati ciljeve na specifične pokazatelje vezano za budžet. Na primer, pokazatelji i ciljevi mogu uključiti:

1. Kad postoje otvorena radna mesta, povećati proporciju zaposlenih žena, uključujući odlučujuće pozicije, od 37% od aprila 2017. godine.
2. Povećati procenat žena koji idu na službena putovanja, od 20% u 2016 na 30% u 2018. godini, čime se omogućuju rashodi za žene od 15% na 25%;
3. Povećati procenat dodeljenih subvencija za žene, od 23% u Maju 2017. godine, na 42% u 2018. godini, povećavši troškove za žene od 20% na 38%.
4. Povećati skupljanje i korišćenje razvrstanih podataka po rodu, u skladu sa Zakonom o polnoj ravnopravnosti za sva odeljenja i divizije ministarstva.

Preporučene aktivnosti

Radi postizanja ovih ciljeva, MD može preduzeti pozitivne akcije za:

1. Regrutovanje, zapošljavanje kvalifikovanih žena, koristeći pozitivne mere kada se otvore nova radna mesta, u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova, koji poziva na 50% predstavljanja žena i muškaraca u svim nivoima. To će doprineti na poboljšani rodni bilans u rashodima kod plata i dnevnica za žene i muškarce.
2. Izabrati više žena za službena putovanja, doprinoseći na jednake rashode u službenim putovanjima (za dnevnice, smeštaj i druge rashode).
3. Koristiti pozitivne mere za poboljšanje rodnog bilansa među primaocima subvencija, pružajući fondove na više kvalifikovane žene. To će doprineti na jednake rashode za žene i muškarce.
4. Osnovati jednostavne baze podataka u Ekselu, sa rodno razvrstanim podacima kako bi pratili učešće žena i muškaraca na službena putovanja, radne grupe, javne konsultacije, obuke i druge aktivnosti.

Kabinet ministra

Kabinet ministra predstavlja MD, predlaže nacрте zakona i politike i obezbeđuje sprovođenje ministarskih politika. Planira budžet ministarstva i angažuje sredstva iz kosovskog budžeta, koristeći transparentan i odgovoran proces. Kancelarija takođe podiže svest o prevarama i preuzima mere za

¹⁷ MD je planirao da nagradi 130,000 € za subvencije u 2017. godini. Do maja 2017. godine, 110,000 € je nagrađeno za projekte Nevladinih organizacija (NVO).

sprečavanje prevare i korupcije. Dalje, obezbeđuje da ministarske politike budu diskutirane među ciljanim grupama i drugim stranama od interesa.¹⁸

Plate i dnevnice

Proporcija zaposlenih žena je smanjena od 27% celokupnih radnika u 2015. godini na 24% u 2016. godini, međutim malo je povećana na 25% od aprila 2017. godine (Tabela 6.). Rashodi za plate i dnevnice žena su međutim smanjivane svake godine, čineći 17% ukupnih rashoda do sada u 2017. godini.

Godina	Nivo plate	Ukupno osoblje na svakom nivou plate	# i % muškaraca	Potrošeni iznos za muškarce	# i % žena	Potrošeni iznos za žene	Ukupni potrošeni iznos
2015	201 - 400	1	1 (100%)	€945 (71%)	0 (0%)	€394 (29%)	€1,339
	401 - 600	6	4 (67%)	€18,465 (69%)	2 (33%)	€8,347 (31%)	€26,811
	600 +	8	6 (75%)	€66,112 (83%)	2 (25%)	€13,539 (17%)	€79,651
	Total	15	11 (73%)	€85,521 (79%)	4 (27%)	€22,280 (21%)	€107,801
2016	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	9	6 (67%)	€31,893 (71%)	3 (33%)	€12,738 (29%)	€44,631
	600 +	8	7 (88%)	€86,594 (87%)	1 (13%)	€13,315 (13%)	€99,908
	Total	17	13 (76%)	€118,487 (82%)	4 (24%)	€26,052 (18%)	€144,539
2017 (Jan. - Apr.)	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	9	5 (56%)	€11,025 (60%)	4 (44%)	€7,371 (40%)	€18,396
	600 +	7	7 (100%)	€25,879 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€25,879
	Total	16	12 (75%)	€36,904 (83%)	4 (25%)	€7,371 (17%)	€44,274

Robe i usluge

Manje žena je učestvovalo na službena putovanja, čineći samo 15% svih zaposlenih koji su išli na službena putovanja u 2015. godini, 12% u 2016. godini i 25% od jula 2017. godine (Tabela 7.). dakle, muškarci su dobili više od žena iz angažovanog budžeta za dnevnice, smeštaj i ostale troškove.

Godina	2015	2016	2017 (Jan. - Jul.)
Ukupan # službenih putovanja	104 (100%)	121 (100%)	8 (100%)
# i % službenih putovanja žena	16 (15%)	14 (12%)	2 (25%)
# i % službenih putovanja muškaraca	86 (83%)	107 (88%)	6 (75%)
# i % učesnika sa neidentifikovanim rodnom	2 (2%)	0 (0%)	0 (0%)
Ukupan potrošeni iznos za hranu (dnevnice)	€32,338 (100%)	€34,807 (100%)	€10,191 (100%)
Potrošeno za žene	€5,052 (16%)	€3,787 (11%)	€774 (8%)
Potrošeno za muškarce	€26,845 (83%)	€31,019 (89%)	€9,417 (92%)
Potrošeno za učesnike sa neidentifikovanim rodnom	€442 (1%)	€0 (0%)	€0 (0%)
Ukupan iznos potrošen za smeštaj	€23,788 (100%)	€27,033 (100%)	€12,540 (100%)
Potrošeno za žene	€3,468 (15%)	€1,238 (5%)	€305 (2%)
Potrošeno za muškarce	€20,007 (84%)	€25,795 (95%)	€12,234 (98%)
Potrošeno za učesnike sa neidentifikovanim rodnom	€313 (1%)	€0 (0%)	€0 (0%)

¹⁸ Vlada Kosova, Uredba br. 02/2011 o oblastima administrativne odgovornosti Kancelarije premijera i ministara, član 9., na: http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/Rregulloria_02-2011-e_miratuar nga_Qeveria_finale.pdf.

¹⁹ Raspoređeni i izračunati od MŽK-a na osnovu imena učesnika.

Ukupan iznos potrošen na druge troškove	€7,410 (100%)	€4,790 (100%)	€3,088 (100%)
Potrošeno za žene	€2,581 (35%)	€98 (2%)	€105 (3%)
Potrošeno za muškarce	€4,683 (63%)	€4,692 (98%)	€2,983 (97%)
Potrošeno za učesnike sa neidentifikovanim rodom	€146 (2%)	€0 (0%)	€0 (0%)
Ukupan potrošeni iznos za službene ručkove van države	€0 (0%)	€675 (100%)	€0 (0%)
Potrošeno za žene	€0 (0%)	€0 (0%)	€0 (0%)
Potrošeno za muškarce	€0 (0%)	€675 (100%)	€0 (0%)
Ukupan potrošeni iznos potrošen za službena putovanja	€63,536 (100%)	€67,305 (100%)	€25,818 (100%)
Ukupan potrošeni iznos za žene	€11,100 (17%)	€5,124 (8%)	€1,184 (5%)
Ukupan potrošeni iznos za muškarce	€51,535 (81%)	€62,182 (92%)	€24,634 (95%)
Ukupan potrošeni iznos za učesnike sa neidentifikovanim rodom	€901 (1%)	€0 (0%)	€0 (0%)

Preporučeni ciljevi

1. Povećati procenat kvalifikovanih zaposlenih žena na bolje plaćenim pozicijama od 25% u aprilu 2017. godine, preko zapošljavanja i promovisanja kada postoje otvorena radna mesta, posledično povećavajući rashode za žene od 17%.
2. Povećati procenat zaposlenih koji idu na službena putovanja a koje su žene, od 12% u 2016. na 30% u 2018. godini i na taj način povećati rashode na dnevnice i druge troškove službenog putovanja koja su potrošena na zaposlene žene, od 8% na 16%.

Preporučene aktivnosti

1. Koristiti pozitivne mere za veće zapošljavanje i promovisanje kvalifikovanih žena, kao po Zakonu o ravnopravnosti polova.
2. Nominirati više žena za službena putovanja.

Centralna administracija

Centralna administracija upravlja budžetima Kancelarije generalnog sekretara, Divizije za javne nabavke, Divizije za odnose sa javnošću, Divizije unutrašnjeg revizora, Odeljenja za finansije i opšte usluge i njene divizije, Odeljenje za pravna posla i njene divizije, Odeljenje za kulturna centra u dijaspori i njene divizije, tri Kulturna centra, Departman za održavanje i kultivaciju obrazovanja i kulture u dijaspori i njene divizije, i Departman za istraživanje i podršku investicija u dijaspori i njene divizije.

Plate i dnevnice

Kao što pokazuje tabela 8., u aprilu 2017. godine, žene su činile 41% zaposlenih koji su radili u svim departmanima i divizijama pod budžetskom linijom centralne administracije; žene su dobile 36% od ukupnog rashoda za bruto plate. Pozicija šefa Pravne kancelarije je bila prazna od marta 2017. godine. Štaviše, nova pozicija će se otvoriti u 2017. godini unutar Odeljenja za održavanje i kultivaciju obrazovanja i kulture u dijaspori.

Godina	Nivo plate	Ukupno osoblje za svaki nivo plate	# i % muškaraca	Iznos potrošen za muškarce	# i % žena	Iznos potrošen za žene	Ukupni potrošeni iznos
2015	201 - 400	0	0 (0%)	€4,897 (58%)	0 (0%)	€3,577 (42%)	€8,474
	401 - 600	26	12 (46%)	€90,558 (50%)	14 (54%)	€90,324 (50%)	€180,882
	600 +	23	17 (74%)	€107,535 (84%)	6 (26%)	€20,192 (16%)	€127,727
	Ukupno	49	29 (59%)	€202,990 (64%)	20 (41%)	€114,094 (36%)	€317,083
2016	201 - 400	0	0 (0%)	€143 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€143
	401 - 600	29	13 (45%)	€78,470 (47%)	16 (55%)	€87,139 (53%)	€165,610
	600 +	19	15 (79%)	€135,169 (81%)	4 (21%)	€31,408 (19%)	€166,577
	Ukupno	48	28 (58%)	€213,782 (64%)	20 (42%)	€118,547 (36%)	€332,329
2017 (Jan. - Apr.)	201 - 400	0	0 (0%)	€349 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€349
	401 - 600	29	14 (48%)	€28,162 (50%)	15 (52%)	€27,826 (50%)	€55,989
	600 +	20	15 (75%)	€41,701 (79%)	5 (25%)	€10,900 (21%)	€52,602
	Ukupno	49	29 (59%)	€70,213 (64%)	20 (41%)	€38,725 (36%)	€108,939

Robe i usluge

Žene koje rade u centralnoj administraciji i odeljenjima i divizijama koje su pod svojom budžetskom linijom, vrše službena putovanja ređe od muškaraca; žene čine 22% učesnika u 165 izvršena službena putovanja u 2015. godini, 26% u 2016. i 29% do jula 2017. stoga, muškarci su dobili više rashoda iz ekonomske kategorije roba i usluga nego žene, za dnevnice, smeštaj i druge troškove.

Godina	2015	2016	2017 (Jan. - Jul.)
Ukupan # službenih putovanja	165 (100%)	184 (100%)	34 (100%)
# i % službenih putovanja žena	37 (22%)	47 (26%)	10 (29%)
# i % službenih putovanja muškaraca	128 (78%)	137 (74%)	24 (71%)
# i % učesnika sa neidentifikovanim rodom	€0 (0%)	€0 (0%)	€0 (0%)
Ukupan potrošeni iznos za hranu (dnevnice)	€54,559 (100%)	€63,763 (100%)	€29,054 (100%)
Potrošeno za žene	€13,578 (25%)	€13,895 (22%)	€6,798 (23%)
Potrošeno za muškarce	€40,981 (75%)	€49,869 (78%)	€22,255 (77%)
Potrošeno za učesnike sa neidentifikovanim rodom	€0 (0%)	€0 (0%)	€0 (0%)
Ukupan iznos potrošen za smeštaj	€36,737 (100%)	€47,275 (100%)	€17,008 (100%)
Potrošeno za žene	€7,815 (21%)	€7,037 (15%)	€2,988 (18%)
Potrošeno za muškarce	€28,922 (79%)	€40,239 (85%)	€14,020 (82%)
Potrošeno za učesnike sa neidentifikovanim rodom	€0 (0%)	€0 (0%)	€0 (0%)
Ukupan iznos potrošen na druge troškove	€9,019 (100%)	€13,141 (100%)	€6,188 (100%)
Potrošeno za žene	€2,457 (27%)	€2,708 (21%)	€1,140 (18%)
Potrošeno za muškarce	€6,562 (73%)	€10,433 (79%)	€5,049 (82%)
Potrošeno za učesnike sa neidentifikovanim rodom	€0 (0%)	€0 (0%)	€0 (0%)
Ukupan potrošeni iznos za službene ručkove van države	€148 (100%)	€225 (100%)	€1,011 (100%)

²⁰ Broj osoblja u ovim tabelama je jedino od aprila 2017. godine, dok su potrošeni iznosi na osoblje sumirani za sve mesece do aprila. Stoga, postoji potrošeni iznos novca, iako zaposleni nisu predstavljeni na tabeli.

²¹ Raspoređeni i izračunati od MŽK-a na osnovu imena učesnika.

Potrošeno za žene	€66 (45%)	€0 (0%)	€1,011 (100%)
Potrošeno za muškarce	€82 (55%)	€225 (100%)	€0 (0%)
Ukupan potrošeni iznos potrošen za službena putovanja	€100,462 (100%)	€124,405 (100%)	€53,261 (100%)
Ukupan potrošeni iznos za žene	€23,916 (24%)	€23,640 (19%)	€11,937 (22%)
Ukupan potrošeni iznos za muškarce	€76,546 (76%)	€100,765 (81%)	€41,324 (78%)
Ukupan potrošeni iznos za učesnike sa neidentifikovanim rodnom	€0 (0%)	€0 (0%)	€0 (0%)

Preporučeni ciljevi

1. Povećati procenat žena zaposlenih u centralnoj administraciji i svim departmanima i divizijama kada postoje nove otvorene pozicije, od 41% u aprilu 2017. na 45% u 2018. godini, doprinoseći na povećane rashode za žene od 36% na 45%.
2. Povećati procenat službenih putovanja preduzetih od žena od 26% u 2016. na 30% u 2018. godini, tako povećavši rashode za žene od 19% na 25%.

Preporučene aktivnosti

1. Ugraditi pozitivne akcije za zapošljavanje i promovisanje žena u centralnoj administraciji, njenim odeljenjima i divizijama.
2. Izabrati više žena za učešće u službenim putovanjima.

Divizija za javne nabavke

Divizija za javne nabavke izveštava Kancelariji generalnog sekretara. Ona upravlja strategijom, planiranjem i sprovođenjem politika javne nabavke i njenim zahtevima, u skladu sa relevantnim zakonima, pravilima i procedurama. Divizija je takođe odgovorna za određivanje metodologije za tendersku nabavku i proceduru za procenu cena, dok podržava menadžment u donošenju odluka vezano za ugovorne sporove.

Na Kosovu, procedure nabavke i operacije sada se zakonom mogu smatrati socijalnim faktorom: „Ugovorni autoriteti mogu odlučiti, inter alia, specifične uslove ugovora koji mogu dozvoliti da se uzmu u obzir socijalni aspekti“.²² Među tim aspektima je „Obaveza da se sprovedu, tokom primene ugovora, mere koje su dizajnirane da promovišu ravnopravnost polova ili raznolikost u njihovim oblastima“.²³ Zbog toga, MD kao ugovorni autoritet može preduzeti pozitivne mere da se primeni ovaj član, u pravcu podsticanja biznisa koji su u vlasništvu žena i/ ili sa više ženskih radnika.

Međutim, od marta 2017. godine, divizija nije preduzela pozitivne mere kao de procesa nabavke kako bi unapredili rodnu ravnopravnost. Niti je skupila ili održavala podeljene podatke po polu vezano za registrovane dobavljače i njihovo osoblje.²⁴ Međutim, divizija planira da uključi rodnu perspektivu u budućim ugovorima sa potencijalnim dobavljačima tokom njenog rada.²⁵

²² Republika Kosovo, Zakon br. 05/L-068, o izmeni Zakona br. 04/L-042 za javne nabavke Republike Kosovo, izmenjen i dopunjen Zakonom br. 04/L-237, na: <http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/ligjet/05-L-068%20sh.pdf>.

²³ Ibid, član 17.

²⁴ Intervju MŽK-a sa Šefom divizije, 27. mart 2017. godine

²⁵ Ibid.

Preporučeni ciljevi

1. Povećati uključivanje socijalnih ciljeva, odnosno rodnu ravnopravnost unutar ugovora, obavezujući ugovornike da tokom izvršenja ugovora sprovedu mere koje su dizajnirane da promovišu rodnu ravnopravnost.
2. Poboljšati skupljanje, održavanje i analiziranje raspodeljenih podataka po rodu, vezano za nabavku, kako bi informisali osnovu i ciljeve za korišćenje procesa javne nabavke radi unapređivanja rodne ravnopravnosti na Kosovu.

Preporučene aktivnosti

1. Uz podršku SRR i stručnjaka rodova, uključiti u obrascu ugovora javne nabavke, standardizirani tekst koji zahteva od ugovornika da unaprede rodnu ravnopravnost. U procesu nabavke, podstaknuti ugovorene biznise da zaposle balansirano i muškarce i žene na svim nivoima, u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova. Uzeti u obzir dodelu dodatnih poena u poentiranju aplikacije za podnosiocima prijave koji imaju rodni bilans u njihovom predloženom ključnom osoblju. Uključiti u izjavama ugovora da su ugovornici odgovorni za primenu Zakona o ravnopravnosti polova, obezbeđujući aplikaciju sa principima jednakih mogućnosti za žene i muškarce, i obezbediti da politike protiv diskriminacije i prakse budu na mestu.
2. Skupiti i održavati podatke razvrstane po polu vezano za dobavljačke kompanije i njihovo osoblje, tražeći od ugovornika da uključe takvu informaciju u njihovim ponudama i izveštajima.

Komunikacija sa Javnom divizijom

Komunikacija sa Javnom divizijom pomaže ministarstvu za organizovanje konferencija za štampu, saopštenja za medije i drugim medijskim publikacijama. Ona takođe predlaže i sprovodi komunikaciju sa javnošću i informativne planove.

MŽK nije primila nikakvu informaciju od Divizije i kao rezultat toga, nije bilo mogućnosti da se razmotri i prokomentariše o njihovom komunikacijom sa javnošću i informativnim planovima iz rodne perspektive. Međutim, važno je da ova Divizija obezbedi da ovi planovi uključuju rodnu perspektivu, uključujući kako će MD dospeti do različitih žena i muškaraca sa informacijom o programima i uslugama MD-a.

Odeljenje za finansije i opšte usluge

Odeljenje za finansije i opšte usluge sadrži Diviziju za ljudske resurse, Diviziju za informativnu tehnologiju i logističke usluge i Diviziju za budžet i finansije. Ona nadgleda i podržava usluge divizije, uključujući procedure regrutovanja, obezbeđujući da su u liniji sa trenutnim zakonodavstvom. Odeljenje takođe priprema, sprovodi, procenjuje i izveštava o budžetu ministarstva, i koordiniše isplate na vreme finansijskih obaveza.²⁶

Preporučeni ciljevi

1. Dalja institucionalizacija ROB-a u skladu sa Zakonom o polnoj ravnopravnosti.
2. Poboljšana upotreba pozitivnih mera u procedurama regrutovanja.

²⁶ MD, „Odeljenje za finansije i opšte usluge“, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=29&l=0>.

Preporučene sposobnosti

1. Koristiti preporuke iz ovog izveštaja, nastaviti podsticanje svih odeljenja i divizija za puno primenjivanje njihovih odgovornosti vezane za ROB, uključujući i održavanje razvrstane baze podataka po rodu i primenu rodne analize kako bi informisali politike i programe.
2. Uvesti pozitivne mere u procesu regrutovanja, u pravcu regrutovanja više žena u svim nivoima donošenja odluka, kao nedovoljno predstavljeni rod unutar Ministarstva.

Odeljenje za pravna pitanja

Odeljenje za pravna pitanja rukovodi divizijom za izradu i harmonizaciju zakonodavstva i Diviziju za nadzor primene zakona, pravnu pomoć i među institucionalne saradnje u oblasti zakonodavstva. Ono pruža pravnu pomoć unutar delokruga ministarstva, odgovorno je za izradu primarnog i sekundarnog zakonodavstva i priprema strategijske i zakonodavne dokumente, uključujući preporuke i instrukcije. Odeljenje harmonizuje zakonodavstvo Evropske unije (EU) (EU) *Acquis Communautaire* sa relevantnim zakonodavstvom vezano za rad MD-a na Kosovu. Kako bi predstavili MD u pravnom smislu, Odeljenje za pravna pitanja takođe saraduje sa Ministarstvom pravde.²⁷

Prema šefu odeljenja, Odeljenje sprovodi zakone vezane za dijasporu, donosi preporuke i amandmane zakona, tumači podzakonske akte i izrađuje sporazume i odluke za generalnog sekretara.²⁸ U 2017. godini, Odeljenje je radilo na koncept dokumentu i na novom zakonu o dijaspori. U 2018. godini, dve strategije će biti izrađene od ovog odeljenja. Prva će biti nova Uredba o subvencioniranju i koja će tražiti da finansiranje koje se daje za nevladine organizacije (NVO-e) putem subvencioniranja i grantova bude regulisano na vladinom nivou. Drugo, vezano za organizacionu strukturu MD-a, ona će stupiti na snagu 2018. godine u trenutku otvaranja novih radnih pozicija.

Odeljenje trenutno odražava status kulturnih centara, jer one nisu nezavisne institucije. U liniji sa svojom strategijom, ono takođe radi u povećanju uključivanja Ministarstva u skupštini. Odeljenje za pravna pitanja je predložilo *Strategiju o dijaspori i migraciji 2013-2018* i izradiće predlog za novu strategiju u 2018. godini. SRR nije učestvovao u ranijim radnim grupama za izradu zakona i uredba, iako se zahteva Zakonom o ravnopravnosti polova. Prema šefu Odeljenja, to se desilo jer su radne grupe raspravljale o specifičnim zakonskim pitanjima i o tehničkom pravnom žargonu koji je korišćen. Čak i tako, kako bi SRR snosila svoju odgovornost, za nju je suštinsko da bude deo ovih procesa, razvijajući tehničku ekspertizu po potrebi.

Kada izrađuje strategije i zakone vezano za dijasporu, Odeljenje organizuje javne konsultacije. Najskorije su održane u aprilu i maju 2017. godine.²⁹ Odeljenje ne skuplja niti održava razvrstane podatke po rodu o ovim konsultacijama, iako se zahteva Zakonom o ravnopravnosti polova. Pošto povratne informacije javnih konsultacija ponekad nedostaju, MD dobija dodatne inpute preko jedne onlajn platforme za konsultaciju iz veb stranice Kancelarije premijera.³⁰ Ova platforma obezbeđuje minimalne standarde kako bi bili u skladu sa Uredbom br. 05/2016.³¹ Takođe pruža mogućnost za članove dijaspore da učestvuju u javnim konsultacijama. Za vreme ovih analiza, nije oglašena nijedna javna konsultacija na platformi između januara i juna 2017. godine, pošto Odeljenje takođe ne pruža mogućnost za članove dijaspore da učestvuju u javnim konsultacijama. Pošto odeljenje nije održavalo podatke razvrstane po rodu o osobama koje učestvuju na konsultacijama, nejasno je u kojoj su meri

²⁷ MD, „Odeljenje za pravna pitanja“, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=25&l=0>.

²⁸ Intervju MŽK-a sa Šefom odeljenja, 27. mart 2017. godine.

²⁹ Korespondencija MŽK-a sa šefom Odeljenja, 27. mart, 2017. godine.

³⁰ Kancelarija premijera Republike Kosovo, platforma za javne konsultacije, na: <http://konsultimet.rks-gov.net/>.

³¹ Uredba br. 05/2016 Vlade Republike Kosovo o minimalnim standardima za proces javnih konsultacija, na: http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/Regullore_ORK_Nr._052016_per_standardet_minimale_per_procesin_e_konsultimit_publik.pdf.

žene i muškarci učestvovali. Što se tiče sadržaja, nema poznatih problema vezanih za rod koji su podignuti tokom javnih konsultacija i koji su naknadno odraženi na zakone i politike izrađene od Odeljenja.

Odeljenje ima mrežu od 130 pravnika koji se savetuju tokom izrade uredbi i strategija. Žene čine 45% od tih članova u 2015-2017; nisu svi pravници registrovani sa MD.³² Spisak dijasporinih pravnika se očekuje da bude dostupan na veb stranici Kosovske advokatske komore od 2016. godine. Međutim, veb stranica još uvek sadrži samo opštu listu advokata.

U konferenciji „Mogućnosti saradivanja između Kosovskih institucija i Pravnika dijaspore“, koja je organizovana u 2016. godini, žene su činile 36% učesnika. Kosovska advokatska komora i Ministarstvo pravde su organizovali ovu konferenciju. Međutim, Odeljenje nije prikupilo i održalo podatke razvrstane po rodu o učesnicima u drugim konferencijama pravnika.³³ Ministarstvo takođe organizuje međunarodnu konferenciju u vezi sa dijasporom, u saradnji sa drugim donatorima, kao što su Svetska banka i Međunarodna organizacija za migraciju. Teme će biti vezane za uticaj dijaspore na ekonomski razvoj preko aktivnosti, programima i najboljim praksama.

Odeljenje je takođe saradivalo sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom inostranih poslova, Ministarstvom administracije lokalne samouprave, Graničnom policijom Kosova i Institutom Demokratija za razvoj (D4D) kako bi izradili informativni letak za dijasporu, koji obuhvata: informaciju o tome kako se registrovati u onlajn sistemu za registraciju dijaspore; informaciju o traženoj dokumentaciji za prijavljivanje za civilni status; informaciju koja institucija registruje smrti i rođenja u zemljama u kojima dijaspora živi; i informaciju o graničnim prelazima. Ovaj letak je godišnje ažuriran i raspodeljen na graničnim prelazima, aerodromu i u šatorima za registraciju dijaspore. Prema šefu Odeljenja, rodna ravnopravnost je raspravljana sa članovima radne grupe koji su razvili letak. Međutim, letak nije obuhvatio rodnu perspektivu.

Preporučeni ciljevi

1. Poboljšati obim u kojem je rod integrisan u novim politikama i zakonima.
2. Poboljšati prikupljanje, održavanje i korišćenje podataka razvrstanih po rodu kako bi bolje informisali tokom planiranja rashoda za konferencije koje koriste i žene i muškarci.
3. Osigurati rodnu perspektivu u raspravama o vezi između dijaspore i ekonomskog razvoja (uključujući potencijal za „dobitak mozga“, investicije ljudskog kapitala, kao i finansijske investicije). Ovo je važno, imaju u vidu različite načine koje žene i muškarci doživljavaju i koji su uključeni u zajednicama dijaspore, imaju veze sa „domovinom“, i takođe kako žene i muškarci mogu da doprinesu razvoju na različit način.
4. Obezbediti da rodna analiza informiše kreiranje i raspodelu letaka i drugog informativnog materijala za odnos sa javnošću, u pravcu osiguranja da one stignu do žena i muškaraca.

Preporučene aktivnosti

1. Uključiti SRR i konsultovati se sa različitim grupama žena u izradi zakona i politika, u pravcu obezbeđivanja da su rodno integrisane.
2. Stvoriti jednostavnu bazu podataka u excelu i šablon spisak za učesnike koji se može koristiti tokom konferencija radi skupljanja informacija vezano za učesnike; dati zadatak članu osoblja za zapisivanje ove informacije u bazi podataka i analiziranje istog radi informisanja tokom budžetskog planiranja.
3. Pozvati rodne eksperte da učestvuju sa ekspertizom vezano za dijasporu u panelima i raspravama tokom konferencija, radi više uključenog pristupa u diskutiranju odnosa između dijaspore i razvoja.
4. Uključiti SRR-a i aktivistkinje ženskih prava sa ekspertizom u tom smislu, radi pregledavanja informativnih letaka, u pravcu davanja sugestija za poboljšanu rodnu perspektivu unutar njih.

³² Korespondencija MŽK-a sa Šefom odeljenja, 6. april, 2017.

³³ Intervju MŽK-a sa Šefom odeljenja, 27. mart 2017.

Odeljenje za Kulturne centre dijaspore

Odeljenje za Kulturne centre dijaspore je sastavljen od Divizije za osnivanje i nadzor Kulturnih centara u dijaspori (u Turskoj, Švajcarskoj i Švedskoj), i Diviziji za izradu i ažuriranje registra dijaspore i migracije.³⁴ Odeljenje i njene divizije su odgovorne za pripremu potrebne dokumentacije za osnivanje kulturnih centara, nakon što Vlada Kosova odluči mesta od interesa za osnivanje takvih centara. Odeljenje je odgovorno za izradu planova tih centara, predloga i dokumentacije, kao i za ažuriranje Registra dijaspore, kao vladin projekat. Odeljenje takođe promoviše efektivne naučne, tehničke, sportske, ekonomske i tehnološke saradnje između Kosova i dijaspore, i organizuje sastanke sa Kosovcima i vodećim organizacijama iz dijaspore kako bi podstakli kapitalne investicije na Kosovu. Ovo uključuje programe i planove za povećanje kapitalnih investicija iz dijaspore. Druge obaveze obuhvaćaju očuvanje albanskog jezika i kulturne baštine, prema zakonodavstvu na snazi; organizovanje i promovisanje kulturnih, sportskih i obrazovnih događaja; i podržavanje omladine i drugih grupa iz dijaspore.³⁵

Trenutno postoje tri kulturna centra, u Turskoj, Švajcarskoj i Švedskoj. Oni organizuju nekoliko aktivnosti svakog meseca, a ministarstvo, zbog limitiranog budžeta, pokriva troškove za najmanje jednu aktivnost mesečno. Vlada Kosova je odlučila da finansira otvaranje još jednog dodatnog kulturnog centra,³⁶ ali je nisu otvorili zbog ograničenog budžeta. Uбудućе, ovi centri će biti locirani u SAD, Nemačkoj, Francuskoj, Austriji. Albanija i Kosovo su takođe sarađivali u pravcu otvaranja zajedničkih kulturnih centara na osnovu Memoranduma o sarađivanju između Ministarstva za Kulturu Albanije i Ministarstva za Kulturu Kosova, kao i Ministarstva Dijaspore. Oni planiraju da otvore zajedničke kulturne centre u Engleskoj i Norveškoj. Nije bilo jasno da li su održane javne konsultacije pre izbora ovih lokacija ili pre otvaranja ovih centara. Spekulacije su da je odluka vlade dovela do izbora ovih lokacija, jer veća koncentracija ljudi iz dijaspore živi tamo. Uzimajući u obzir da Registar dijaspore sugeriše da većina dijaspore žive u Nemačkoj (36.8%)³⁷ i da nekoliko vlasnika biznisa iz dijaspore žive u Nemačkoj, otvaranje kulturnog centra tamo izgleda praktično.³⁸ Slično, nekoliko članova registrovane dijaspore i vlasnika biznisa živi u Švajcarskoj (29.8%) i Švedskoj (4.6%) gde kulturni centri već postoje. Dok manji broj registrovanih članova dijaspore živi u UK-u (2.4%) i SAD-u (1.97%),³⁹ oni verovatno imaju u vlasništvu biznise (4.5% i 4.2% od vlasnika biznisa) od lica u drugim državama, što može biti obrazloženje za izbor ovih zemalja kao mesta za kulturne centre.

Kulturni centri organizuju projekte i aktivnosti sa svojim članovima udruženja i dobrovoljcima. Godišnji plan rada za aktivnosti i projekte se bira između Odeljenja i divizije Ministarstva. U periodu 2015-2017, žene su činile 26% a muškarci 74% od 19. članova radne grupe, razlog je pošto su veći deo članova MD-a muškarci na položaju šefova odeljenja i divizija. Ministra nije sprovela rodnu analizu kako bi informisali planiranje aktivnosti projekta. Niti je Ministarstvo prikupilo i održalo podatke razvrstane po rodovima vezano za učesnike u organizovanim događajima. Bez takvih podataka i rodne analize, teško se mogu planirati kulturne aktivnosti koje apeluju na potrebe žena i muškaraca koji koriste ove centre. Nadalje, teško je znati koliko žena i muškaraca koriste ove aktivnosti i pružene usluge od Ministarstva u kulturnim centrima; takva informacija može biti korisna za Ministarstva radi opravdavanja buduće budžetske rashode za te programe, pomažući planiranje poboljšanog napora za dostizanje u pravcu dočekivanja specifičnih grupa ljudi koji ne koriste centre i njene usluge. Odeljenje je izrazilo svoju

³⁴ Uredba br. 24/2013 o Unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu Dijaspore, član 6. na: <http://med.rks-gov.net/desk/inc/media/CAA4ABA8-C35D-42A0-8825-F2061D850FA1.pdf>.

³⁵ Ministarstvo Dijaspore, Odeljenje za kulturne centre dijaspore, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=26&l=0>.

³⁶ Zakon br. 04/L-095 o dijaspori i migraciji.

³⁷ To uključuje 55.37% žena i 44.63% muškaraca (Preliminarni rezultati registracije dijaspore, Priština, 2017).

³⁸ Preliminarni rezultati registracije dijaspore, Priština, 2017

³⁹ Registrovani ljudi i prikazani rezultati u preliminarnom rezultatu registracije dijaspore, su od ljudi koji su posetili Kosovo u 2015. i 2016. godini. Proces registracije će nastaviti sa drugom fazom, koristeći elektronsku registraciju članova dijaspore.

volju da zatraži od kulturnih centara početak podnošenja podataka razvrstanih po rodu vezano za učesnike.⁴⁰

Kulturni centri šalju pozivnice preko društvenih mreža, šefovima udruženja, preko imejla i telefona. Odeljenje nadzire ove događaje preko fotografija, radnih izveštaja i učešća, pogotovo u aktivnostima sa visokim budžetom, uključeni u godišnjim izveštajima. Odeljenje do sada nije sprovodilo nadgledanje sa rodnom perspektivom.

Ovo odeljenje je takođe bilo odgovorno za ažuriranje gorepomenutog Registra dijasporne i migracije od 2014. godine. Proces registracije je uključio i fizičko i elektronsko registrovanje članova dijasporne. U 2016. godini, procenjeno je da su 3,000 ljudi aplicirali za posao kao deo ovog programa, i jedino 245 (52% žena i 48% muškaraca) je izabrano da rade na fizičkoj registraciji dijasporinog stanovništva za dva meseca. Njihov izbor je uzeo u obzir rodnu jednakost, manjine i uključivanje osoba sa ograničenim sposobnostima.⁴¹ Mogućnost uvek postoji da neke žene i muškarci iz dijasporne nisu uspeali ili nisu izabrali da se registruju kao deo ovog procesa, koji može doprineti na netačne informacije. Imajući u vidu prirodu dijasporinih zajednica, gde ljudi ne žele da vlasti znaju gde se nalaze, mogu raditi nelegalno i/ ili ne mogu imati mnogo pristupa drugima u društvu (posebno žene),⁴² mogućnost izbegavanja registrovanja je rizik da se tačno shvati kompozicija godina i roda dijasporne.

Preporučeni ciljevi

- I. Poboljšati pristup rodne analize kako bi informisali planiranje za kulturne centre.

Preporučene aktivnosti

- I. Sprovesti rodnu analizu vezano za korisnike kulturnih centara i njihovog programa, identifikujući koja specifična grupa ljudi ne koristi centre, zašto, i koju vrstu usluga i informativnih centara mogu pružati kako bi koristili različiti ljudi dijasporne. Uzeti u obzir proširenje dostupnosti informacija i pruženih usluga mladim ženama u dijaspori kako bi uključili informaciju o njegovim pravima i reproduktivnom zdravlju, i kako mogu tražiti pomoć u slučaju da im zatreba.

Odeljenje za očuvanje i kultivaciju obrazovanja i kulture u Dijaspori

Odeljenje za očuvanje i kultivaciju obrazovanja i kulture u dijaspori pokriva, Diviziju za dodatnu nastavu u dijaspori i Diviziju za kulturu, omladinu i sport u dijaspori. Odgovorna je za stvaranje uslova za nastavu i učenje nacionalnog jezika, u skladu sa obrazovnim sistemom Republike Kosovo.

Odeljenje saraduje sa Ministarstvom za obrazovanje, nauku i tehnologiju (MONT) kako bi podržali obrazovni i stručni razvoj nastavnika u dijaspori i kako bi pomogli sa organizovanjem nastave u mestima gde živi dijaspora. Zajedno sa MONT-om, organizuje seminare za nastavnike koji rade u dijaspori; raspodeljuje knjige i druge obrazovne materijale i organizuje programe i projekte koji utiču na zaštitu lingvističkog i kulturnog identiteta u dijaspori.

Dalje, Odeljenje saraduje sa Ministarstvom za kulturu, omladinu i sport i kulturne centre van zemlje, kako bi olakšali projekte i programe; takođe koordiniše i nadzire kulturne, obrazovne i sportske aktivnosti za dijasporu.⁴³ Dok Kancelarija generalnog sekretara raspodeljuje subvencije (vidi Aneks I. Tabela I.), ovo Odeljenje nadzire sprovođenje podržanih projekata od MD-a. Ministarstvo snabdeva 60% do 80% finansiranja projekta preko subvencija (rukovođen od strane generalnog Sekretara), dok

⁴⁰ Intervju MŽK-a sa Šefom Odeljenja, 27. mart, 2017.

⁴¹ U komisiji za izbor, žene su činile 43% od sedam članova.

⁴² Na primer, UNFPA je zabeležila potencijalne mlade žene, posebno maloletne mlade, kao izolovanim u zajednicama dijasporne (Dečiji brak na Kosovu (Pregled), 2014, na: <http://eeca.unfpa.org/publications/child-marriage-kosovo-overview>).

⁴³ Ministarstvo Dijaspore, „Odeljenje za očuvanje i kultivaciju obrazovanja i kulture u dijaspori“, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=27&l=0>.

su drugi sufinansirani od korisnika. Nedovoljno osoblje onemogućuje pravilan nadzor projekata koji su sufinansirani od Ministarstva, uključujući i od rodne perspektive, prema šefu Odeljenja. Odeljenje ne održava podatke razdvojene po rodu vezano za svoje aktivnosti.

Programi i aktivnosti

Kako tabela 10. ilustruje, članovi dijaspore koji su prisustvovali kampovima organizovanim od Odeljenja u 2015, 67% su bile žene i 33% su bili muškarci (za oba kampa). U 2016. godini, žene su činile 52% učesnika naše zemlje i 60% učesnika Letnje škole, sugerišući da žene učestvuju više u ovom programima od muškaraca.

Godina	Naziv kampa	# učesnika	# i % žena	# i % muškaraca
2015	Prvi kamp	42	30 (71%)	12 (29%)
	Drugi kamp	52	33 (63%)	19 (37%)
2016	„Naša zemlja“	31	16 (52%)	15 (48%)
	Letnja škola	35	21 (60%)	14 (40%)

Odeljenje organizuje obrazovne kvizove. Tabela 11. pokazuje da su više devojčica učestvovala u ovom

Godina	# učesnika	# i % devojčica	# i % dečaka
2015	14	11 (79%)	3 (21%)
2016	14	9 (64%)	5 (36%)

programu (79%) nego dečaci (21%) u 2015. godini i u 2016. godini (64% u odnosu na 36%). Odeljenje takođe stavlja mlade žene i muškarce iz dijaspore po različitim ministarstvima Kosova kako bi održali neplaćeno stažiranje. Kako je ilustrovano na tabeli 12, između 2015. i 2017. godine, žene pripravnici su nadmašile muškarce.

Ministarstvo	# pripravnika	# i % žena	# i % muškaraca
Ministarstvo dijaspore	42	27 (64%)	15 (36%)
Ministarstvo finansija	5	4 (80%)	1 (20%)
Ministarstvo inostranih poslova	5	3 (60%)	2 (40%)
Ministarstvo javne uprave	1	1 (100%)	0 (0%)
Ministarstvo za evropske integracije	2	2 (100%)	0 (0%)
Ministarstvo pravde	5	2 (40%)	3 (60%)
Ministarstvo trgovine i industrije	2	2 (100%)	0 (0%)
Ministarstvo za ekonomski razvoj	4	2 (50%)	2 (50%)
Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	2	1 (50%)	1 (50%)
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja	2	2 (100%)	0 (0%)
Ministarstvo sredine i prostornog planiranja	3	1 (33%)	2 (67%)
Ministarstvo zdravlja	1	1 (100%)	0 (0%)
Ukupno	74	48 (65%)	26 (35%)

Tokom pruženog putovanja na kraju stažiranja, žene i muškarci su jednako učestvovali u 2016. godini. Ministarstvo nema informacija zašto je više žena učestvovalo u gorepomenutim programima od mladih muškaraca.

Odeljenje podržava nastavu u 22. različite zemlje gde su locirani članovi dijaspore.⁴⁴ U organizovanim seminarima za nastavnike iz Slovenije, Hrvatske i Italije, od strane ministarstva, žene su činile 59% od 27 nastavnika koji su učestvovali u 2016. godini. U drugom seminaru, podržanom od Ministarstva u 2017. godini, žene su činile 58% od 45. učesnika u Grčkoj. Od nastavnika u dijaspori koji rade po raznim zemljama, muškarci su imali više pozicija (55%) od žena (44%) (Tabela 13). Australija, Danska i Novi Zeland nisu imali nijednu ženu nastavnicu iz dijaspore.

Tabela 13. Nastavnici dijaspore po zemljama i rodu u 2015-2017			
Država	# i % žena	# i % muškaraca	# nastavnika
Australija	0 (0%)	1 (100%)	1
Austrija	10 (53%)	9 (47%)	19
Belgija	13 (37%)	22 (63%)	35
Hrvatska	10 (83%)	2 (17%)	12
Danska	0 (0%)	3 (100%)	3
Engleska	4 (50%)	4 (50%)	8
Finska	7 (32%)	15 (68%)	22
Francuska	1 (25%)	3 (75%)	4
Nemačka	11 (52%)	10 (48%)	21
Italija	7 (58%)	5 (42%)	12
Novi Zeland	0 (0%)	1 (100%)	1
Norveška	3 (20%)	12 (80%)	15
Slovenija	7 (78%)	2 (22%)	9
Švedska	36 (43%)	47 (57%)	83
Švajcarska	1 (25%)	3 (75%)	4
SAD	16 (50%)	16 (50%)	32
Neidentifikovane	3 (38%)	5 (63%)	8
Ukupno	129 (44%)	160 (55%)	290

U 2016. godini, Ministarstvo je podržalo organizovanje Sportske olimpijade u Austriji i studenti sa Kosova, Albanije, Makedonije, Italije i Austrije su učestvovali. Od 148. učesnika, žene su činile 45% a muškarci 55%.

Preporučeni ciljevi

1. Poboľjšati skupljanje i korišćenje podataka razvrstanih po rodu vezano za korisnike aktivnosti organizovanih od strane ovog odeljenja, u skladu sa Zakonom o ravnopravnošću polova.
2. Poboľjšati rodni bilans među mladim ženama i muškarcima koji prisustvuju programima.

Preporučene aktivnosti

1. Osnovati jednostavne baze podataka u Excel sa podacima razvrstanim po rodu, u pravcu praćenja učešća žena i muškaraca u aktivnostima organizovanim od ovog odeljenja.
2. Stvaranje strategije za komuniciranje kako bi bolje oglasili ove programe, na takav način kako bi stigao i do žena i muškaraca.

Odeljenje za istraživanje dijaspore i podršku investicija

Odeljenje za istraživanje dijaspore i podršku investicija obuhvata Diviziju za koordinaciju i podršku investicija dijaspore i Diviziju za istraživanje i analizu. Ona organizuje niz aktivnosti koje podstiču dijasporu da investiraju kapital na Kosovu. Sarađuje sa dijasporom u pravcu održivog ekonomskog razvoja na Kosovu; sprovodi politike koje podržavaju takve investicije i savetuje o razvojnim i investicionim politikama u liniji sa analizom dijaspore i modelima politike.

Štaviše, ovo Odeljenje odražava uspešne prakse susednih zemalja i primenjuje EU standarde vezane za investicije dijaspore. U saradnji sa Odeljenjem za očuvanje i kultivaciju obrazovanja i kulture dijaspore, priprema izjave sa informacijama o zemljama gde dijaspora živi. Sarađujući sa lokalnim

⁴⁴ U Švajcarskoj, Nemačkoj, Švedskoj, Hrvatskoj, Francuskoj, Sloveniji, Austriji, UK, Belgiji, Finskoj, Norveškoj, Danskoj, Italiji, Grčkoj, SAD-u, Australiji, Novom Zelandu, Češkoj Republici i Ukrajini (Intervju MŽK-a sa Šefom odeljenja, 27 mart, 2017.).

kancelarijama, diplomatskim predstavnicima i kulturnim centrima, sprovodi istraživanja na terenu u relevantnim zemljama, koristeći rezultate i preporuke za izmenu i dopunu politike razvoja dijasporne. Ipak, prema Šefu odeljenja, istraživanje nije bilo moguće zbog budžetskih ograničenja i nedostatka osoblja.⁴⁵ Odeljenje je sprovedo istraživanje o najboljim praksama u privlačenju investicija iz dijasporne, u saradnji sa Riinvestom u 2014. godini, pod nazivom *Istraživanje i analiza toka investicije od dijasporne*.⁴⁶ Ovo odeljenje takođe objavljuje priče uspeha poslovnih mreža koje su osnovane u novim zemljama.

Ostale dužnosti odeljenja uključuju održavanje i ažuriranje Registra ekonomskih aktivnosti dijasporne, koji se koristi kao izvor za identifikovanje investicionih zona i mogućnosti za dijasporu; pripremvši publikacije koje podstiču investiciju; i organizujući forume, konferencije i sastanke, u saradnji sa različitim kosovskim institucijama, kako bi povukli investitore iz dijasporne.⁴⁷ Podaci u registru ekonomskih aktivnosti dijasporne su netačni, zasnovani su na samo mali broj biznisa iako su poslali od Kosovske agencije za registraciju biznisa (KARB) unutar Ministarstva trgovine i industrije (MTI). Prema Šefu odeljenja, treba se raditi unutar KARB-a vezano za ovo pitanje i nedostatak podataka o biznisima u dijaspori. Podaci razvrstani po rodu takođe nedostaju. Preliminarni rezultati registrovanja dijasporne takođe je imala minimalne podatke jer je malo biznisa registrovano. Prema registru dijasporne, biznisi u vlasništvu žena u dijaspori su činili 5.9% od 1000 registrovanih biznisa, a biznisi u vlasništvu muškaraca su činili 94.1%.

Obim posla odeljenje uključuje podržavanje dijasporne i analiziranje izazova vezano za investicije i poslovanje na Kosovu i u drugim zemljama gde živi dijaspora. Procenjeni broj od 1500 do 2000 biznisa su investirali na Kosovu.⁴⁸ Ipak, ne postoje zvanični podaci. Komisija za žalbe postoji u odeljenju, koja prihvata žalbe iz dijasporne. Od 30. podnetih žalbi, nijedna nije došla od žena u dijaspori, između 2015. i 2017. godine.⁴⁹ To se može nadovezati u delu činjenice da mali broj žena imaju u vlasništvu biznise u kojima bi želeli da traže da investiraju.

Šef odeljenja je sugerisao stvaranje Poslovne mreže albanske dijasporne (PMAD), ideja koja je podržana od MD-a i koja uključuje Strategiju o dijaspori i migraciji 2013-2018. MD je podržao osnivanje biznisa po svetu, uključujući i finansijski doprinos od Finske Vlade preko projekta angažovanja dijasporne u ekonomskom razvoju (DEED) i od Sjedinjenih Država. Mreža je postala funkcionalna 2014. godine sa svojom centralnom kancelarijom lociranom u Nju Jorku, i jednom drugom na Kosovu. Ima brojne druge kancelarije u raznim državama. Ima svoj sopstveni bord i nezavisna je od kosovske vlade. Ministarstvo ne nadzire rad mreže. U prošlosti, nisu uspeli naporu da se stvori baza podataka sa biznisima iz dijasporne, uključujući i podatke razvrstane po rodu o vlasništvu, uprkos finansiranja MTI-a od USAID-a, za stvaranje i ažuriranje takve baze podataka. Kosovu takođe nedostaju tačni podaci u vezi sa doznakama i poslovne investicije su doprinele i mogu doprineti ekonomskom razvoju Kosova, a kamoli dovoljnim informacijama kako bi razumeli ove procese iz rodne perspektive.

Preporučeni ciljevi

- I. Poboljšati rodnu analizu vezano za dijasporu i njen potencijal za investicije, uključujući mogućnosti za investiranje u biznisima vođenim od žena.

Preporučene aktivnosti

- I. Prikupiti više informacija vezano za to ko investira na Kosovu, odakle i zašto, i podržati veze između mreža poslovnih žena u dijaspori sa onima na Kosovu.

⁴⁵ Intervju MŽK-a sa Šefom odeljenja, 29. Jun 2017.

⁴⁶ MŽK nije uspeo da nađe izveštaj onlajn ili da obezbedi isti. Zbog toga, nije bilo moguće da se analizira nivo u kojem je sadržana rodna analiza.

⁴⁷ Ministarstvo dijasporne, Odeljenje za istraživanje dijasporne i podršku investicija, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=28&l=0>.

⁴⁸ Intervju MŽK-a sa Šefom odeljenja, 29. Jun 2017.

⁴⁹ Korespondencija MŽK-a sa Odeljenjem, 6. Jul 2017.

Aneks 1. Subvencionirani projekti Ministarstva dijaspore

Tabela I. Subvencionirani projekti NVO-a od strane MD-a po rodnim dobitnicima 2015-2017 ⁵⁰					
Godina	Projekat	Subvencija	Žene	Muškarci	Ne-identifikovani
2015	Poetski model Kosova	€1,000		€1,000	
	Kamp Hiking, hodanje na vrh	€1,000		€1,000	
	Kosovski fudbalski kup u Nemačkoj	€3,000		€3,000	
	Književni časovi u Štuttgartu, Nemačkoj, 12. jun 2015.	€1,200		€1,200	
	Džeriko	€1,400		€1,400	
	Anibar Međunarodni festival animiranog filma	€1,500		€1,500	
	Zatvaranje takmičenja šestog fudbalskog šampionata	€2,000		€2,000	
	Aktivnost kulturnog udruženja Albanskih udruženja u Zari	€1,100		€1,100	
	Izložba širom zemlje „Art Dijaspore“	€2,000		€2,000	
	Promena omladinske kulture u Bosni u danima dijaspore	€800		€800	
	Eksperimentalna omladina	€500		€500	
	Festival Albanske poezije i kreativne muzike u dijaspori	€1,400		€1,400	
	Između dva mosta	€1,000		€1,000	
	Dijaspore 2015	€1,280		€1,280	
	Međunarodni festival kratkometražnog i dokumentarnog filma Dokufest	€2,000			€2,000
	Dani dijaspore „Našinska Sofra“	€1,500	€1,500		
	Zajedno sa braćom iz dijaspore	€1,400		€1,400	
	Publikacija knjige „Raspravljane sa nasiljem Albanskog stanovništva iz Mitrovice i njihovo proterivanje u Albaniji“	€700			€700
	Organizovanje manifestacije Dana dijaspore 2015. u Zym	€800		€800	
	Dokumentarni film	€2,000		€2,000	
	Međunarodno takmičenje umetničke fotografije „Pre Foto“ 5. edicija - Maraton fotografije	€1,000		€1,000	
	Kosovska dijaspora blizu vas	€3,500	€3,500		
	Magazin za dijasporu Porta	€3,000	€3,000		
	Kosovo je naša domovina	€1,000		€1,000	
	Afirmacija Monumenata hrvatske kulturne baštine u Republici Kosovo	€1,150		€1,150	

⁵⁰ Razvrstani i izračunati od MŽK-a na osnovu imena dobitnika. Ukupna vrednost subvencija u 2015. godini, ovde ne korespondira sa potrošenom vrednošću subvencija u Tabeli I u izveštaju, jer su dobitnici predstavili netačne brojeve računa i isplate nisu mogle da se učine tokom fiskalne 2015. godine; one su prosleđene kao rashodi naredne godine. za 2017. godinu, subvencije pokrivaju period do meseca jula; više korisnika se očekuje da budu registrovani (Korespondencija MŽK-a sa Šefom divizije za budžet i finansije, jul 2017.).

Tabela I. Subvencionirani projekti NVO-a od strane MD-a po rodnim dobitnicima 2015-2017⁵⁰

Godina	Projekat	Subvencija	Žene	Muškarci	Ne-identifikovani
	II međunarodni Festival stripova i crtača „Portreti za dijasporu 2015.“	€1,095		€1,095	
	Sastanci I matrice dijaspore – mostovi kulture	€900		€900	
	Promovisanje albanske kulture i organizovanje takmičenja u pikadu	€1,500		€1,500	
	Dijaspora kao faktor za integraciju	€1,000		€1,000	
	„Dobrodošao nazad brate“	€784	€784		
	„Dobrodošao nazad brate“	€784		€784	
	Međunarodni sastanak albanskih udruženja Slovenije	€1,200		€1,200	
	Tradicionalni „Dani dijaspore“	€1,300	€1,300		
	Ja verujem da migracija nije rešenje	€1,000	€1,000		
	Umetnici Kosova na Savremenoj umetnosti Berlina	€4,000		€4,000	
	Etnički albanski dani u Turskoj	€1,500		€1,500	
	Albanska lepota	€4,900		€4,900	
	Dobrodošli kući	€4,000	€4,000		
	Blizu njih, blizu sebi – idoli čitaju za vas	€4,500		€4,500	
	Vaš stranac / vaš	€5,000		€5,000	
	Dijaspora i kulturna baština – Kosovko zanatstvo u Vučitrnu	€800	€800		
	Tradicionalne igre Rugove	€1,460		€1,460	
	Dani migracije na Kosovu 2015	€3,000	€3,000		
	Omladina dijaspore – njihov potencijal i dostignuća, kao i njihovo znanje državne kulture	€1,000		€1,000	
	Mapa tradicionalne hrane	€2,500		€2,500	
	Umetnici za dijasporu	€2,000		€2,000	
	Albanska parada u Nju Jorku	€2,000		€2,000	
	Prevodi izabranih tekstova od Nacionalne renesanse i prevodi filmova koji najbolje beleže naše kulturne i političke napore za slobodu i nezavisnost, na skandinavskom jeziku (Germanski vertebrati)	€1,200	€1,200		
	Kamenica pozdravlja sunarodnike	€3,750	€3,750		
	Dijaspora je odrasla u rodnom gradu	€2,000		€2,000	
	Dijalize učenja dece u dijaspori – nacionalna televizija	€1,500		€1,500	
	Obuka vezana za poslovnu mrežu na Kosovu	€1,500		€1,500	
	Predstavljanje i priznanje vrednosti kulturne baštine Kosova	€1,500		€1,500	

Tabela I. Subvencionirani projekti NVO-a od strane MD-a po rodnim dobitnicima 2015-2017⁵⁰

Godina	Projekat	Subvencija	Žene	Muškarci	Ne-identifikovani
	Promovisanje vrednosti dijaspore između zajednica Egipćana i Roma na Kosovu	€850		€850	
	Međunarodni festival Prištine Kids Fest	€1,700	€1,700		
	Letnja škola – Omladina i Dijasporina mlada komora „Umetnost na javnim prostorima“	€2,957		€2,957	
	Flo 2015	€1,000		€1,000	
	Uticao kontekstualnih i socijalnih faktora o psihološkom blagostanju između kosovskih maloletnika koji žive u Švajcarskoj	€1,200	€1,200		
	Širom Kosova u jedan dan	€5,000	€5,000		
	Učešće u sportskim aktivnostima u areni	€1,100		€1,100	
	Dani dijaspore „Skorobisto 2015“	€800		€ 800	
	Deca su se pridružili „Braći iz dijaspore“	€1,700		€1,700	
	Dan dijaspore u Uroševcu 2015.	€1,400		€1,400	
	Kultura Arberesha, Kosovska vizija	€1,500		€1,500	
	Etno Fest	€1,500		€1,500	
	Razmene mladih Nemačkoj	€3,320		€3,320	
	Albansko dečije pozorište	€3,050		€3,050	
	Bauštela: Balkanski hram	€2,000	€2,000		
	Rukotvorine	€5,000	€5,000		
	Koncert dijaspore 2015.	€1,020		€1,020	
	Ukupno 2015	€130,000	€38,734 (30%)	€88,566 (68%)	€2,700 (2%)
2016	Anibar festival animacija, 7. izdanje	€1,500		€1,500	
	Dobrodošli izgnanici	€1,100		€1,100	
	Generacija nakon generacije	€1,000	€1,000		
	Koncert	€3,000		€3,000	
	Prijateljska igra na Kosovu, u „Danima dijaspore“	€1,800		€1,800	
	Autohton – Priština	€1,500	€1,500		
	Dijaspore 2016 – Srbica	€1,400		€1,400	
	Alpine Muzzles 2016	€800	€800		
	Albanski etno dani u Turskoj	€1,800		€1,800	
	Albanski kulturni dana	€1,200		€1,200	
	Otvorena inicijativa za inovacije Nasa	€1,050		€1,050	
	Festival kratkometražnog filma „Swikos“, 10. izdanje	€5,000		€5,000	
	Umetnost i omladina dijaspore	€1,600		€1,600	
	8. Međunarodni filmski festival u Prištini „Pri Fest“	€2,000	€2,000		

Tabela I. Subvencionirani projekti NVO-a od strane MD-a po rodnim dobitnicima 2015-2017⁵⁰

Godina	Projekat	Subvencija	Žene	Muškarci	Ne-identifikovani
	U potrazi za svetlo sa Ukrajinskim Albancima – knjiga	€1,200		€1,200	
	Vojnik dva rata, Pozorišna predstava koja putuje za SAD	€1,300		€1,300	
	Dani dijaspore u Obiliću	€2,000		€2,000	
	Izložba – Međunarodno takmičenje umetničke fotografije, Foto Pre 2016. i Maraton	€1,000		€1,000	
	Hajking 2016.	€1,500		€1,500	
	Promovisanje vrednosti manjina za kulturnu raznovrsnost – Kosovo Polje	€1,000		€1,000	
	Rugova dočekuje dijasporu 2016 – Peć	€1,200		€1,200	
	“Sofra” Festival u Đakovici	€1,500		€1,500	
	Pozorište za decu	€3,050		€3,050	
	Dani dijaspore 2016. – Dečani	€1,000		€1,000	
	Nedelja albanske kulture – Danska	€2,800		€2,800	
	Migranti i izazovi bezbednosti	€2,000		€2,000	
	Nedelja albanskog filma u Minhenu	€1,500		€1,500	
	Emigrantski magazin u Finskoj	€1,000		€1,000	
	Ti si deo domovine	€1,790		€1,790	
	Kutija dijaspore – Uroševac	€1,200		€1,200	
	Dobrodošlica Kamenice za domovinu!	€2,775	€2,775		
	Tradicionalna manifestacija „Dani dijaspore Kosova 2016“ – Zym	€1,500		€1,500	
	Kulturne aktivnosti za dijasporu, 2016.	€1,200		€1,200	
	Da upoznamo našu zemlju	€1,500		€1,500	
	Art Liberalization Europe Diaspora Iv	€1,200		€1,200	
	Odnos sa poreklom	€2,000	€2,000		
	„Albanska lepota“ druga edicija	€4,700		€4,700	
	Flying Lent	€4,000		€4,000	
	Idoli čitaju za vas	€4,500		€4,500	
	Svetsko takmičenje umetnosti „Kosovo Art 2016“	€1,500		€1,500	
	Bicikli za prepoznavanje ruralnog turizma	€1,200		€1,200	
	Popularni albanski muzički instrumenti	€2,880		€2,880	
	Poezija Kosova 2016	€1,100		€1,100	
	Forum pozorišta	€5,000			€5,000
	Monograf za mučenike od dijaspore	€1,200	€1,200		
	CDHRF – Zelena karta dijaspore i ljudska prava	€2,000	€2,000		

Tabela I. Subvencionirani projekti NVO-a od strane MD-a po rodnim dobitnicima 2015-2017⁵⁰

Godina	Projekat	Subvencija	Žene	Muškarci	Ne-identifikovani	
2016	Ti si deo domovine, „Dani dijaspore 2016“	€2,000	€2,000			
	13. Međunarodni festival stripova i crtača „Dijaspore u portretnom ramu 2016“	€1,500		€1,500		
	Tvoj festival	€1,500		€1,500		
	Dijaspore i kulturna baština Kosova	€1,725		€1,725		
	Mi pružimo dijaspore preko Fudbala – Dragaš	€1,100		€1,100		
	Ovo je albanska tradicija	€1,500	€1,500			
	Albanska škola u Trevizu – Italiji	€1,550		€1,550		
	Poznata porodica Dukadini i slikar Vittore Carpaccio u Kopru	€1,400		€1,400		
	Ja sam baš kao ti	€1,500	€1,500			
	Sanjaj albanski	€3,700	€3,700			
	Kosovski izmenjivači stanja – Oživljavanje nade budućih lidera	€1,500		€1,500		
	Radovi u toku	€1,180			€1,180	
	Mobilna oda - Dijaspore 2016,	€2,000		€2,000		
	Učešće umetnika od dijaspore sa Projektom letnje škole kao škola 2016.	€2,000		€2,000		
	Kultura i vrednosti Kačanika	€1,400	€1,400			
	Albanci u hrvatskom parlamentu	€1,300	€1,300			
	Književni festival Orlan – FLO	€1,500			€1,500	
	Poseta Baselu / Poseta Gnjilanu	€2,400			€2,400	
	Širom Kosova na jedan dan	€4,500		€4,500		
	Dokumentarni film „Dani dijaspore“	€4,000			€4,000	
	Proaktivnost sa ciljem izgradnje veza između lokalne omladine i lokalne dijaspore	€1,500	€1,500			
	Obaveza od 2015	€1,200			€1,200	
	Ukupno 2016	€130,000	€26,175 (20%)	€88,545 (68%)	€15,280 (12%)	
	2017	“Intravert Speaks”	€1,000		€1,000	
		Zelena karta, bezbednost i dijaspore	€3,600			€3,600
		Promovisanje onlajn registracije dijaspore preko kulturnih i omladinskih aktivnosti „Prijavi se“	€1,000		€1,000	
Albanska lepota – treća edicija		€4,000		€4,000		
Idoli čitaju za vas		€3,000			€3,000	
Jedan jezik, jedna nacija, Vodeći sa klasičnom muzikom (2017) – III edicija		€1,000			€1,000	
Promovisanje kulturne baštine u Vučitrnu		€1,500			€1,500	
Slikati Kosovo		€800			€800	
Svi zajedno		€1,000			€1,000	

Tabela I. Subvencionirani projekti NVO-a od strane MD-a po rodnim dobitnicima 2015-2017⁵⁰

Godina	Projekat	Subvencija	Žene	Muškarci	Ne-identifikovani
	Ukus Prištine	€3,000		€3,000	
	9 –ti Međunarodni festival filma, Festival u Prištini/ PRIFEST	€2,800			€2,800
	Očuvanje albanskog jezika i kulture kod mladih koji žive u Dijaspori	€2,300			€2,300
	Velika knjiga – albanski jezik	€1,200			€1,200
	Alpine Muse 2017	€1,400	€1,400		
	Albanska kultura – naše bogatstvo	€1,500			€1,500
	Deo zemlje	€2,800	€2,800		
	Nacionalni festival poezije i Dani dijaspora	€1,100			€1,100
	Dobro došli u zemlju	€1,000			€1,000
	Prijateljska igra na Kosovu u Danima dijaspora	€1,300			€1,300
	Festival za patriote – Koncert i žurka u Odi	€1,500			€1,500
	DIJASPORA 2017	€2,000			€2,000
	AUTOHTON 2	€2,700		€2,700	
	Promovisanje i investicije iz dijaspora na Kosovu	€2,000			€2,000
	Festival poezije „Stari rok“	€900			€900
	Kulturni albanski dan u Kopru, Sloveniji	€2,000			€2,000
	Umetnost i fotografija	€800			€800
	Pozorište za mlade	€1,600	€1,600		
	Najavite spajanja za mogućnost investiranja biznisa na Kosovu	€1,300		€1,300	
	Festival kratkometražnog filma SwiKos - II edicija	€4,000			€4,000
	Obrazovanje – Izazovi i mogućnosti za mlade – Razmena poteškoća između dijaspora na Kosovu	€1,000			€1,000
	Tradicionalna „Sofra“	€1,700			€1,700
	Znati svoju zemlju	€1,000			€1,000
	Nezavisnost poezije 2017	€1,400			€1,400
	Prevod i publikacija knjige	€2,000		€2,000	
	EKSPO-ART	€1,500		€1,500	
	Mesec dijaspora u Kamenici	€1,000			€1,000
	Albanski imidž u Švajcarskim medijima	€3,000			€3,000
	Takmičenje u književnosti 2017	€1,000			€1,000
	Slikaj svoj identitet	€1,000	€1,000		
	Balkanski put	€2,000			€2,000
	Veliki majstor na francuskom	€1,600		€1,600	
	Za one koji nisu	€1,100	€1,100		
	Majka sila	€1,000			€1,000
	Dijaspora govori	€2,000			€2,000
	Kulturne aktivnosti 2017	€1,500			€1,500
	Lična izložba „Ja sam žena“	€1,000	€1,000		

Tabela I. Subvencionirani projekti NVO-a od strane MD-a po rodnim dobitnicima 2015-2017⁵⁰

Godina	Projekat	Subvencija	Žene	Muškarci	Ne-identifikovani
	Crvenkapa	€3,400		€3,400	
	“SCHATZ, SCHATZ AL' TI OSVETLJUJEM OBRAZ“	€1,600			€1,600
	Albanski san II	€2,500	€2,500		
	Dijaspora i omladina	€1,000			€1,000
	Albanska škola	€1,000		€1,000	
	U našoj zemlji, zajedno za obrazovanje	€1,000			€1,000
	Izabrani učesnici i studenti iz dijaspore u Školi kao Škola 2017	€3,700			€3,700
	Kosovo je moja krv	€1,000		€1,000	
	Dobrodošli	€2,000	€2,000		
	Kreativna dijaspora	€1,800		€1,800	
	HAPU – Festival umetnosti na javnom prostoru	€2,800			€2,800
	Tradicionalna manifestacija, takmičenje u pismu za „AZEM SHKRELI“	€1,000			€1,000
	Nađi dijasporu preko fudbala	€1,000			€1,000
	Izgradnja znanja, izvori za istraživanje za Opštinske usluge u Podujevu	€2,500			€2,500
	Go Street	€1,200			€1,200
	App Realization / Diavent Platform	€1,800			€1,800
	Leteći bioskop za Dijaspore	€950			€950
	Kultura dijaspore	€850			€850
	Ukupno	€110,000	€13,400 (12%)	€25,300 (23%)	€71,300 (65%)

Aneks 2. Ukupni budžet i rashodi po odeljenju ili telu

Ovaj aneks sadrži ukupni budžet i rashode svakog odeljenja koje ima budžetsku liniju u MD-u, u vremenu između 2015 i 2020. Prateći trend u budžetiranju i rashodima, imajući u vidu predstojeće potrebe (uključujući zasnovane na rodnu analizu), službenici mogu praviti tačnija budžetska predviđanja za narednu godinu. Kolone koje predstavljaju procenat korišćenog budžeta mogu biti korisne za procenu nadmašivanja i pod-potrošnje budžeta u pravcu efektivnijeg i efikasnijeg planiranja budžeta za naredne godine svi brojevi su zaokruženi na najbliži evro.

	2015			2016			2017			2018	2019	2020
	Budžet iran	Potrošen	% iskorišćenog budžeta	Budžet iran	Potrošen	% iskorišćenog budžeta	Budžet iran	Potrošen	% iskorišćenog budžeta (Jan. – Maj)	Zahtevan	Projektovan	Projektovan
Zaposleni	11			11			14	14	100%	14	14	14
Ukupni budžet	€251,419	€224,523	89%	€266,262	€264,944	100%	€282,753	€85,125	30%	€284,486	€285,491	€287,486
Plate i dnevnice	€106,979	€96,049	90%	€109,742	€128,750	117%	€126,233	€39,423	31%	€127,966	€128,971	€130,966
Robe i usluge	€142,440	€126,825	89%	€154,520	€134,379	87%	€154,520	€45,034	29%	€154,520	€154,520	€154,520
Komunalni troškovi	€2,000	€1,649	82%	€2,000	€1,816	91%	€2,000	€668	33%	€2,000	€2,000	€2,000

	2015			2016			2017			2018	2019	2020
	Budžetiran	Potrošen	% iskorišćenog budžeta	Budžetiran	Potrošen	% iskorišćenog budžeta	Budžetiran	Potrošen	% iskorišćenog budžeta (Jan. – Maj)	Zahtevan	Projektovan	Projektovan
Zaposleni	55	55	100%	55			52	52	100%	52	52	52
Ukupni budžet	€1,605,209	€1,307,270	81%	€1,340,541	€1,487,605	93%	€1,343,809	€417,979	31%	€1,346,876	€1,350,670	€1,351,105
Plate i dnevnice	€366,910	€328,835	90%	€349,247	€348,118	95%	€352,515	€113,791	32%	€355,582	€356,995	€357,430
Robe i usluge	€1,084,799	€842,976	78%	€837,794	€1,001,317	92%	€837,794	€2,199,527	26%	€837,794	€840,175	€840,175
Komunalni troškovi	€23,500	€8,069	34%	€23,500	€8,169	35%	€23,500	€1,661	7%	€23,500	€23,500	€23,500
Subvencije i transferi	€130,000	€127,389	98%	€130,000	€130,000	100%	€130,000	€83,000	64%	€130,000	€130,000	€130,000

Aneks 3. Tabele zaposlenih i učešća na obukama za 2015-2017

Sledeće tabele su organizovane u skladu sa odgovarajućim odeljenjem i divizijom, po budžetskim linijama centralne administracije, i raspodeljene su na osnovu roda.

Godina	Nivo plate	Ukupno		Potrošeni iznos za muškarce	# i % žena	Potrošeni iznos za žene	Ukupno potrošeni iznos
		osoblje po svakom nivou plate	# i % muškaraca				
2015	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	3	0 (0%)	€2,899 (15%)	3 (100%)	€16,983 (85%)	€19,883
	600 +	4	3 (75%)	€29,352 (79%)	1 (25%)	€7,731 (21%)	€37,083
	Total	7	3 (43%)	€32,252 (57%)	4 (57%)	€24,714 (43%)	€56,966
2016	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	3	0 (0%)	€0 (0%)	3 (100%)	€17,321 (100%)	€17,321
	600 +	4	3 (75%)	€31,624 (80%)	1 (25%)	€7,955 (20%)	€39,579
	Total	7	3 (43%)	€31,624 (56%)	4 (57%)	€25,276 (44%)	€56,900
2017 (Jan. - Apr.)	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	3	0 (0%)	€0 (0%)	3 (100%)	€6,072 (100%)	€6,072
	600 +	4	3 (75%)	€10,564 (80%)	1 (25%)	€2,658 (20%)	€13,222
	Total	7	3 (43%)	€10,564 (55%)	4 (57%)	€8,729 (45%)	€19,294

Godina	Nivo plate	ukupan # osoblja	# i % žena	# i % muškaraca	Iznos potrošen za žene	Iznos potrošen za muškarce	Ukupno potrošeni iznos (za 12 Meseci)
2015	201-400	0	0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401-600	1	1 (100%)	0 (0%)	€5,691 (100%)	€0 (0%)	€5,691
	600 +	1	1 (100%)	0 (0%)	€7,551 (100%)	€0 (0%)	€7,551
	Total	2	2 (100%)	0 (0%)	€13,242 (100%)	€0 (0%)	€13,242
2016	201- 400	0	0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401- 600	1	1 (100%)	0 (0%)	€5,715 (100%)	€0 (0%)	€5,715
	600 +	1	1 (100%)	0 (0%)	€7,584 (100%)	€0 (0%)	€7,584
	Total	2	2 (100%)	0 (0%)	€13,299 (100%)	€0 (0%)	€13,299
2017 (Jan.-Apr.)	201 -400	0	0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 -600	1	1 (100%)	0 (0%)	€5,715 (100%)	€0 (0%)	€5,715
	600 +	1	1 (100%)	0 (0%)	€7,584 (100%)	€0 (0%)	€7,584
	Total	2	2 (100%)	0 (0%)	€13,299 (100%)	€0 (0%)	€13,299

Godina	Nivo plate	Ukupno		Potrošeni iznos za muškarce	# i % žena	Potrošeni iznos za žene	Ukupno potrošeni iznos
		osoblje po svakom nivou plate	# i % muškaraca				
2015	201 - 400	0	0 (0%)	€4,121 (54%)	0 (0%)	€3,577 (46%)	€7,698
	401 - 600	12	6 (50%)	€30,240 (46%)	6 (50%)	€34,949 (54%)	€65,189
	600 +	6	5 (83%)	€34,547 (98%)	1 (17%)	€605 (2%)	€35,152
	Total	18	11 (61%)	€68,908 (64%)	7 (39%)	€39,132 (36%)	€108,039

⁵¹ Priljeni podaci od Odeljenja za finansije i opšte usluge, 12. april 2017. godine

⁵² Broj osoblja u ovim tabelama su jedino od aprila, dok potrošeni iznos za osoblje sumira sve mesece do aprila. Kao rezultat toga, postoji mogućnost da je novac potrošen a da ne figurišu trenutni radnici. Ista stvar je tačna za tabele ispod.

2016	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	13	6 (46%)	€35,164 (47%)	7 (54%)	39,411 (53%)	€74,575
	600 +	5	5 (100%)	€42,450 (99%)	0 (0%)	€634 (1%)	€43,084
	Total	18	11 (61%)	€77,614 (66%)	7 (39%)	€40,045 (34%)	€117,659
2017 (Jan.- Apr.)	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	13	6 (46%)	€11,746 (47%)	7 (54%)	€13,344 (53%)	€25,090
	600 +	5	5 (100%)	€14,029 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€14,029
	Total	18	11 (61%)	€25,775 (66%)	7 (39%)	€13,344 (34%)	€39,119

Tabela 4. Zaposleni u Odeljenju za pravna pitanja i nivo bruto plate

Godina	Nivo plate	Ukupno osoblje po svakom nivou plate	# i % muškaraca	Potrošeni iznos za muškarce	# i % žena	Potrošeni iznos za žene	Ukupno potrošeni iznos
2015	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	1	0 (0%)	€8,309 (59%)	1 (100%)	€5,757 (41%)	€14,066
	600 +	2	2 (100%)	€9,682 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€9,682
	Total	3	2 (67%)	€17,991 (76%)	1 (33%)	€5,757 (24%)	€23,748
2016	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	1	0 (0%)	€0 (0%)	1 (100%)	€5,918 (100%)	€5,918
	600 +	2	2 (100%)	€15,619 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€15,619
	Total	3	2 (67%)	€15,619 (73%)	1 (33%)	€5,918 (27%)	€21,536
2017 (Jan. - Apr.)	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	1	0 (0%)	€1,303 (73%)	1 (100%)	€494 (27%)	€1,797
	600 +	2	2 (100%)	€3,915 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€3,915
	Total	3	2 (67%)	€5,218 (91%)	1 (33%)	€494 (9%)	€5,712

Tabela 5. Zaposleni u Odeljenju kulturnih centara za dijasporu po rodu i nivou bruto plate

Godina	Nivo plate	Ukupno osoblje po svakom nivou plate	# i % muškaraca	Potrošeni iznos za muškarce	# i % žena	Potrošeni iznos za žene	Ukupno potrošeni iznos
2015	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	4	4 (100%)	€25,674 (90%)	0 (0%)	€2,904 (10%)	€28,578
	600 +	3	1 (33%)	€5,489 (49%)	2 (67%)	€5,660 (51%)	€11,149
	Total	7	5 (71%)	€31,163 (78%)	2 (29%)	€8,564 (22%)	€39,727
2016	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	4	4 (100%)	€24,187 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€24,187
	600 +	3	1 (33%)	€7,266 (32%)	2 (67%)	€15,568 (68%)	€22,834
	Total	7	5 (71%)	€31,453 (67%)	2 (29%)	€15,568 (33%)	€47,021
2017 (Jan. - Apr.)	201 - 400	0	0 (0%)	€349 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€349
	401 - 600	4	4 (100%)	€7,690 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€7,690
	600 +	3	1 (33%)	€2,427 (32%)	2 (67%)	€5,219 (68%)	€7,647
	Total	7	5 (71%)	€10,467 (67%)	2 (29%)	€5,219 (33%)	€15,686

Tabela 6. Zaposleni u Odeljenju za očuvanje i kultivaciju obrazovanja i kulture u Dijaspori

Godina	Nivo plate	Ukupno osoblje po svakom nivou plate	# i % muškaraca	Potrošeni iznos za muškarce	# i % žena	Potrošeni iznos za žene	Ukupno potrošeni iznos
2015	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	6	2 (33%)	€12,393 (34%)	4 (67%)	€24,493 (66%)	€36,886
	600 +	3	2 (67%)	€10,122 (64%)	1 (33%)	€5,584 (36%)	€15,706
	Total	9	4 (44%)	€22,515 (43%)	5 (56%)	€30,077 (57%)	€52,592
2016	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0

	401 - 600	6	2 (33%)	€12,725 (40%)	4 (67%)	€18,703 (60%)	€31,428
	600 +	3	2 (67%)	€16,085 (69%)	1 (33%)	€7,251 (31%)	€23,336
	Total	9	4 (44%)	€28,810 (53%)	5 (56%)	€25,954 (47%)	€54,764
2017 (Jan. - Apr.)	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	7	3 (43%)	€5,523 (47%)	4 (57%)	€6,248 (53%)	€11,772
	600 +	3	2 (67%)	€5,373 (69%)	1 (33%)	€2,422 (31%)	€7,795
	Total	10	5 (50%)	€10,896 (56%)	5 (50%)	€8,670 (44%)	€19,567

Tabela 7. Zaposleni i Odeljenju za istraživanje dijaspore i podrške investicija po rodu i bruto plati

Godina	Nivo plate	Ukupno osoblje po svakom nivou plate	# i % muškaraca	Potrošeni iznos za muškarce	# i % žena	Potrošeni iznos za žene	Ukupno potroše ni iznos
2015	201 - 400	0	0 (0%)	€776 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€776
	401 - 600	0	0 (0%)	€11,043 (68%)	0 (0%)	€5,238 (32%)	€16,280
	600 +	5	4 (80%)	€18,343 (97%)	1 (20%)	€612 (3%)	€18,955
	Total	5	4 (80%)	€30,161 (84%)	1 (20%)	€5,850 (16%)	€36,011
2016	201 - 400	0	0 (0%)	€143 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€143
	401 - 600	2	1 (50%)	€6,394 (52%)	1 (50%)	€5,786 (48%)	€12,181
	600 +	2	2 (100%)	€22,125 (100%)	0 (0%)	€0 (0%)	€22,125
	Total	4	3 (75%)	€28,662 (83%)	1 (25%)	€5,786 (17%)	€34,449
2017 (Jan. - Apr.)	201 - 400	0	0 (0%)	€0 (0%)	0 (0%)	€0 (0%)	€0
	401 - 600	1	1 (100%)	€1,900 (53%)	0 (0%)	€1,668 (47%)	€3,568
	600 +	3	2 (67%)	€5,393 (90%)	1 (33%)	€601 (10%)	€5,994
	Total	4	3 (75%)	€7,293 (76%)	1 (25%)	€2,269 (24%)	€9,561

Tabela 8. Kancelarija generalnog sekretara, učešće osoblja u obukama po rodu

Godina	Ukupan # učesnika	# i % žena	# i % muškaraca
2015	8	7 (88%)	1 (13%)
2016	8	7 (88%)	1 (13%)
2017 (Jan. - Mar.)	2	2 (100%)	0 (0%)

Tabela 9. Učešće osoblja divizije za nabavke u obukama i radionicama, po rodu

Godina	Obuka/ radionica	# i % ženskog osoblja	Potrošeni iznos na žene iz budžeta Kosova
2015	Radionica za planiranje	1 (50%)	€309
2016	Obuka za elektronsku nabavku	2 (100%)	€1,121
2016	Obuka u Austriji	1 (50%)	€1,461
2017 (Jan. - Apr.)	Kosovski institut za elektronsku nabavku za obuku javne administracije	2 (100%)	€0

Tabela 10. Osoblje Odeljenja za finansije i opšte usluge, učešće u obukama po rodu

Godina	Ukupan # učesnika	# i % žena	# i % muškaraca
2015	31	14 (45%)	17 (55%)
2016	23	13 (57%)	10 (43%)
2017 (Jan. - Mar.)	4	2 (50%)	2 (50%)

Tabela 11. Odeljenje za pravna pitanja, Učešće osoblja u treninzima, po rodu

Godina	Ukupan # učesnika	# i % žena	# i % muškaraca
2015	2	1 (50%)	1 (50%)
2016	4	2 (50%)	2 (50%)

Tabela 12. Odeljenje kulturnih centara za dijasporu, učešće osoblja u obukama po rodu			
Godina	Ukupan # učesnika	# i % žena	# i % muškaraca
2015	4	1 (25%)	3 (75%)
2016	1	1 (100%)	0 (0%)

Tabela 13. Odeljenje za očuvanje i kultivaciju obrazovanja u dijaspori, učešće osoblja u obukama po rodu			
Godina	Ukupan # učesnika	# i % žena	# i % muškaraca
2015	6	5 (83%)	1 (17%)
2016	5	4 (80%)	1 (20%)
2017 (Jan. - Mar.)	3	2 (67%)	1 (33%)

BIBLIOGRAFIJA

- KosovaLive360, *Izrađena Strategija o dijaspori i migraciji*, 15. jul 2013. na: <http://www.kosovalive360.com/hartohet-strategija-per-diasporen-dhe-mergaten.html>.
- Republika Kosovo, *Državna strategija o migraciji i akcioni plan 2013-2018*, Priština: septembar 2013. na: https://www.mpb-ks.org/repository/docs/Strategija_per_Migrim_ANG.pdf.
- _____, Zakon br. 05/L-068, o izmeni i dopuni Zakona br. 04/L-042 o javnim nabavkama Republike Kosovo, izmenjen i dopunjen Zakonom br. 04/L-237, na: <http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/ligjet/05-L-068%20sh.pdf>.
- _____, Platforma za javne konsultacije Kancelarije Premijera, na: <http://konsultimet.rks-gov.net/>.
- UNFPA, „Dečiji brak na Kosovu (Pregled)“, na: <http://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa%20kosovo%20overview.pdf>.
- Veb stranica Ministarstva dijaspore, „Odeljenje kulturnih centara za dijasporu“, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=26&l=0>.
- _____, „Odeljenje za istraživanje dijaspore i podršku investicija“, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=28&l=0>.
- _____, „Departman za očuvanje i kultivaciju obrazovanja dijaspore i kulture“, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=27&l=0>.
- _____, „Odeljenje za finansije i opšte usluge“, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=29&l=0>.
- _____, „Istorija i prioriteti“, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=11&l=0>.
- _____, „Odeljenje za pravna pitanja“, na: <http://med.rks-gov.net/Faqe.aspx?id=25&l=0>.
- _____, „Uredbe“, Uredba br. 1/2016 o kriterijumima i načinu subvencioniranja projekata dijaspore, na: <http://gjuhaime.rks-gov.net/desk/inc/media/909040BF-524D-4BC2-8EB8-69F7338A42F4.pdf>.
- _____, *Strategija o dijaspori i migraciji 2013-2018*, Priština: Jul 2013. na: http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/Strategija_per_Diasporen_dhe_plani_i_veprimit_2013-2018.pdf.
- Vlada Kosova, Zakon br. 03/L-189 o državnoj administraciji Republike Kosovo, na: <http://www.kuvendikosoves.org/common/docs/ligjet/2010-189-eng.pdf>.
- _____, Ministarstvo dijaspore, *Preliminarni rezultati registracije dijaspore*, Priština: 2017, na: <http://med.rks-gov.net/desk/inc/media/42176B11-3D08-4C9A-A27C-DF38A4706449.pdf>.
- _____, Uredba br. 02/2011 o zonama administrativne odgovornosti Kancelarije Premijera i Ministara, na: http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/Rregullorja_02-2011-e_miratuar nga_Qeveria-finale.pdf.
- _____, Uredba br. 05/2016 o minimalnim standardima za proces javnih konsultacija, na: http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/Regullore_QRK_Nr.052016_per_standardet_minimale_per_procesin_e_konsultimit_public.pdf.
- _____, Uredba br. 24/2013 o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu dijaspore, na: <http://med.rks-gov.net/desk/inc/media/CAA4ABA8-C35D-42A0-8825-F2061D850FA1.pdf>.

Katalogimi në botim – (CIP)
Biblioteka Kombëtare e Kosovës “Pjetër Bogdani”

336.143(496.51:4/9)(083.77)
305-055.8(496.51:4/9)(083.77)

Budžetiranje za pobješanuu rodnuu ravnopravnost u programima
dijaspore / od Nerine Guri i Nicole Farnsworth. – Priština :
Mreža Žena Kosova, 2017. – 35 f. : ilustr. ; 21 cm.

1. Guri, Nerina 2. Farnsworth, Nicole

ISBN-978-9951-737-23-4

ISBN 978-9951-737-23-4

9 789951 737234